

Conference Proceedings

การประชุมวิชาการสุรา ระดับภูมิภาค ภาคอีสาน

สมดุลงานอนาคต: พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ต่อการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสุขภาพ

วันอังคารที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2569

ณ ห้องประชาสโมสร 1 ชั้น 2 โรงแรมอวานี ขอนแก่น โฮเทล แอนด์ คอนเวนชั่น เซ็นเตอร์

จัดทำโดย

ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

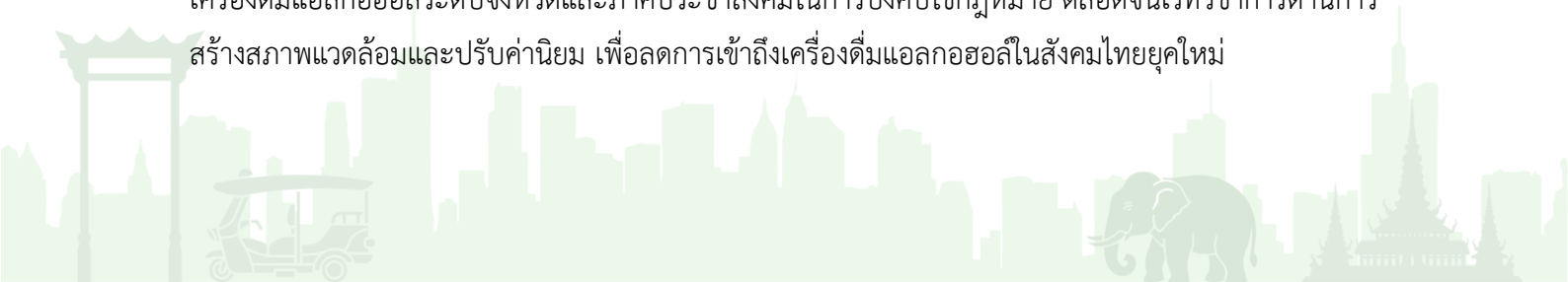
คำนำ

เอกสาร Conference proceedings ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมสาระสำคัญจากการประชุมวิชาการสู่ระดับภูมิภาค ภาคอีสาน ภายใต้หัวข้อ “สมดุลงานอนาคต: พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ต่อการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสุขภาพ” ซึ่งจัดขึ้นในวันอังคารที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2569 ณ ห้องประชุมโมสร 1 ชั้น 2 โรงแรมอวานี ขอนแก่น โฮเทล แอนด์ คอนเวนชั่น เซ็นเตอร์ จังหวัดขอนแก่น การประชุมครั้งนี้เป็นเวทีสำคัญในการเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางวิชาการ ข้อมูลสถานการณ์ระดับภูมิภาค ประสบการณ์การทำงานของภาคีเครือข่าย และข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ฉบับใหม่ให้เกิดผลในระดับพื้นที่ โดยเฉพาะในบริบทของภาคอีสานซึ่งมีความหลากหลายทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ ชุมชน เมืองศูนย์กลางภูมิภาค และพื้นที่ท่องเที่ยว

สาระสำคัญของการประชุมสะท้อนให้เห็นว่า ประเด็นเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์มิใช่เป็นเพียงปัญหาสุขภาพเฉพาะบุคคล หากแต่เชื่อมโยงกับความปลอดภัยทางถนน ความรุนแรงในครอบครัว ผลกระทบต่อเด็กเยาวชน และกลุ่มเปราะบาง การบังคับใช้กฎหมาย คุณภาพชีวิตของชุมชน ตลอดจนภาพลักษณ์และมาตรฐานของเมืองท่องเที่ยวและเมืองเศรษฐกิจ การควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในพื้นที่ภาคอีสานจึงจำเป็นต้องอาศัยการมองปัญหาอย่างรอบด้าน ใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ประกอบการตัดสินใจ และเปิดพื้นที่ให้หน่วยงานรัฐ ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม ท้องถิ่น ภาคการท่องเที่ยว และผู้ประกอบการที่รับผิดชอบ ร่วมกันออกแบบมาตรการที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่

การประชุมครั้งนี้จัดขึ้นในช่วงเวลาสำคัญที่ประเทศไทยกำลังขับเคลื่อนพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2568 ซึ่งให้ความสำคัญกับบทบาทของกลไกระดับจังหวัดมากขึ้น โดยเฉพาะคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์จังหวัด ในฐานะกลไกสำคัญในการแปลงนโยบายระดับประเทศไปสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ การประชุมภาคอีสานจึงมุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือเกี่ยวกับบทบาทใหม่ของจังหวัด การใช้ข้อมูลเพื่อกำหนดมาตรการเชิงพื้นที่ และการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม โปร่งใส และตอบโจทย์ปัญหาจริงของประชาชน

เนื้อหาที่รวบรวมไว้ในเล่มนี้ครอบคลุมตั้งแต่การกล่าวรายงานและปาฐกถาพิเศษที่วางกรอบการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสุขภาพและการท่องเที่ยวปลอดภัย ภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ฉบับใหม่ การบรรยายพิเศษว่าด้วยนโยบายแอลกอฮอล์กับเศรษฐกิจชุมชนและสุขภาพ การนำเสนอสถานการณ์เครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ระดับภูมิภาค ภาคอีสาน เวทีเสวนาเรื่องการขับเคลื่อนด้วยข้อมูลกรณีศึกษาจากจังหวัดนครพนม ขอนแก่น และสกลนคร เวทีเสวนาบทบาทของคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ระดับจังหวัดและภาคประชาสังคมในการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนเวทีวิชาการด้านการสร้างสภาพแวดล้อมและปรับค่านิยม เพื่อลดการเข้าถึงเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในสังคมไทยยุคใหม่

ประชุมวิชาการสู่ระดับภูมิภาค ภาคอีสาน

สมดุลงานอนาคต: พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์ต่อการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสุขภาพ

ประเด็นสำคัญที่ปรากฏตลอดการประชุม คือแนวคิด “สมดุลงานอนาคต” ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การควบคุมเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์ไม่ใช่การปฏิเสธการพัฒนาเศรษฐกิจหรือการท่องเที่ยว หากเป็นการสร้างเงื่อนไขให้เศรษฐกิจและการท่องเที่ยวเติบโตบนฐานของความปลอดภัย ความรับผิดชอบต่อสังคม และสุขภาวะของประชาชน เมืองท่องเที่ยวและเมืองเศรษฐกิจที่ดีไม่ควรวัดจากรายได้หรือจำนวนผู้มาเยือนเพียงอย่างเดียว แต่ควรวัดจากความปลอดภัย ความเชื่อมั่น คุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ การคุ้มครองเด็กและเยาวชน และความสามารถในการลดผลกระทบจากปัจจัยเสี่ยงควบคู่กันไป

ศูนย์วิจัยปัญหาสุราหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสาร Conference proceedings ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้กำหนดนโยบาย ผู้ปฏิบัติงานระดับจังหวัด นักวิชาการ นักวิจัย ภาคีเครือข่าย ภาคประชาสังคม และผู้สนใจทั่วไป ในการใช้เป็นฐานความรู้เพื่อพัฒนางานควบคุมเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย และนำไปสู่การสร้างภาคอีสานที่เติบโตอย่างมีคุณภาพ ปลอดภัย เป็นธรรม และยั่งยืน

ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา

สารจากผู้อำนวยการศูนย์วิจัยปัญหาสุรา

ในนามของศูนย์วิจัยปัญหาสุรา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผมขอแสดงความขอบคุณต่อรองผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น ผู้ทรงคุณวุฒิ วิทยากร นักวิชาการ ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคเครือข่ายสร้างเสริมสุขภาพ ท้องถิ่น ภาคการท่องเที่ยว และผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน ที่ได้ร่วมกันทำให้การประชุมวิชาการสุราระดับภูมิภาค ภาคอีสาน ภายใต้หัวข้อ “สมดุลงานอนาคต: พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสุขภาพ” เกิดขึ้นอย่างมีความหมาย การประชุมครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมจากหลากหลายภาคส่วน จำนวน 67 หน่วยงาน รวมประมาณ 108 คน สะท้อนให้เห็นถึงพลังความร่วมมือของผู้ที่มองเห็นความสำคัญของการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในฐานะวาระร่วมของสังคม

ประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านสำคัญของการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2568 ซึ่งมีได้เป็นเพียงการปรับปรุงบทบัญญัติทางกฎหมาย แต่เป็นการเสริมบทบาทของกลไกระดับพื้นที่ โดยเฉพาะคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัด ให้สามารถมีส่วนร่วมสำคัญในการออกแบบมาตรการ กำหนดทิศทางการทำงาน สนับสนุนการบังคับใช้กฎหมาย และติดตามผลการดำเนินงานของแต่ละพื้นที่มากขึ้น การเปลี่ยนผ่านดังกล่าวทำให้ “ข้อมูล วิชาการ และความร่วมมือ” กลายเป็นหัวใจของการขับเคลื่อนนโยบายในระยะต่อไป

สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของภาคอีสานมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการกำหนดทิศทางนโยบาย ข้อมูลล่าสุดปี 2567 พบว่า ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปในภาคอีสานดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประมาณ 6.5 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 43.4 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ โดยจังหวัดขอนแก่นมีความชุกของการดื่มสูงสุดในภูมิภาค รองลงมาคือมหาสารคามและบึงกาฬ ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ภาคอีสานเป็นพื้นที่ที่ต้องใช้ข้อมูลเชิงลึกในการออกแบบมาตรการ ทั้งในมิติพฤติกรรมดื่ม วัฒนธรรมการดื่มในชุมชน การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผลกระทบต่อครอบครัว ชุมชน ความปลอดภัยสาธารณะ และการคุ้มครองเด็กและเยาวชน

สำหรับจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นเมืองศูนย์กลางสำคัญของภาคอีสาน ทั้งด้านเศรษฐกิจ การศึกษา การแพทย์ การคมนาคม การบริการ และการท่องเที่ยว การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มิใช่เพียงการกำกับดูแลการจำหน่ายหรือการบริโภคเท่านั้น แต่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการสร้างมาตรฐานความปลอดภัยของเมือง การคุ้มครองเด็ก เยาวชน และกลุ่มเปราะบาง การลดอุบัติเหตุและผลกระทบทางสังคม ตลอดจนการสร้างภาพลักษณ์ของเมืองเศรษฐกิจสุขภาพและเมืองท่องเที่ยวคุณภาพ การพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวจึงควรเดินควบคู่กับการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย มีความรับผิดชอบ และเอื้อต่อสุขภาวะของประชาชนและผู้มาเยือน

การประชุมวิชาการสุราระดับภูมิภาค ภาคอีสาน ครั้งนี้ จึงถูกออกแบบให้เป็นเวทีที่เชื่อมโยง “ข้อมูล วิชาการ และนโยบาย” เข้าด้วยกัน โดยเริ่มจากการวางกรอบนโยบายผ่านการกล่าวเปิดและปาฐกถาพิเศษ การบรรยายพิเศษเรื่องนโยบายแอลกอฮอล์กับเศรษฐกิจชุมชนและสุขภาพ และการนำเสนอสถานการณ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับภูมิภาค ภาคอีสาน ต่อด้วยการแลกเปลี่ยนกรณีศึกษาการใช้ข้อมูลในพื้นที่ ทั้งการ

ประชุมวิชาการสู่ระดับภูมิภาค ภาคอีสาน

สมดุลงานภาค: พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสุขภาพ

ใช้ข้อมูลขับเคลื่อนนโยบายของภาคประชาสังคมในการบังคับใช้กฎหมายจังหวัดนครพนม การขับเคลื่อนงานสงกรานต์ปลอดเหล้าในจังหวัดขอนแก่น และการใช้ข้อมูลในกลไกคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัดสกลนคร กรณีเหล่านี้ช่วยย้ำว่า ข้อมูลไม่ใช่เพียงตัวเลขในรายงาน แต่เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจ วางมาตรการ สื่อสารกับชุมชน และติดตามผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

อีกประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง คือการสร้างสภาพแวดล้อมและปรับค่านิยม เพื่อลดการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมไทยยุคใหม่ เวทีวิชาการในช่วงท้ายของการประชุมได้ชี้ให้เห็นว่า การทำงานกับเด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่ในปัจจุบันต้องเผชิญโจทย์ที่ซับซ้อนมากขึ้น ทั้งกระแสสิทธิส่วนบุคคล มุมมองที่เห็นว่าการดื่มเป็นเรื่องปกติ การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่ายในสภาพแวดล้อมรอบตัว และความท้าทายในการทำให้พฤติกรรมลด ละ เลิก มีความต่อเนื่องหลังจบช่วงรณรงค์ การป้องกันจึงต้องใช้แนวทางเชิงรุกที่ครอบคลุมทั้งครอบครัว โรงเรียน ชุมชน กลไกจังหวัด ระบบบริการสุขภาพ ระบบการศึกษา และระบบข้อมูลเชิงพื้นที่

ผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสาร Conference proceedings ฉบับนี้ จะเป็นมากกว่าบันทึกการประชุม แต่จะเป็นฐานความรู้สำหรับการพัฒนางานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในภาคอีสานและระดับประเทศในระยะต่อไป โดยเฉพาะการเสริมบทบาทของคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัด การใช้ข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์ประกอบการตัดสินใจ การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลที่ทันต่อสถานการณ์ การสร้างกลไกบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และโปร่งใส ตลอดจนการสร้างค่านิยมใหม่ที่ทำให้การไม่ดื่ม การลดการดื่ม และการปกป้องเยาวชนจากปัจจัยเสี่ยงเป็นเรื่องปกติของสังคม

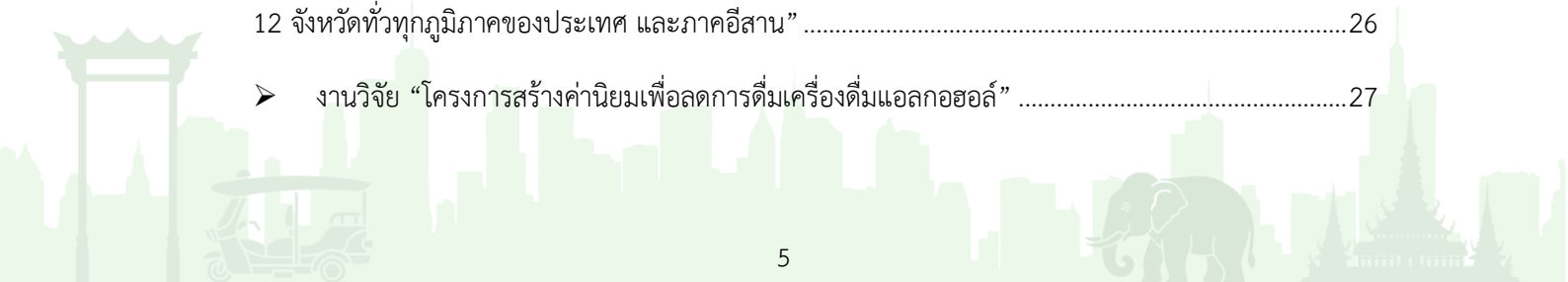
ในโอกาสนี้ ศูนย์วิจัยปัญหาสุราขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ จังหวัดขอนแก่น หน่วยงานภาคี วิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ ภาคประชาสังคม เครือข่ายองค์กรงดเหล้า และผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน ที่ได้ร่วมกันผลักดันให้เวทีวิชาการครั้งนี้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าองค์ความรู้ บทเรียน และข้อเสนอจากการประชุมจะถูกนำไปต่อยอดสู่การปฏิบัติจริง เพื่อสร้างสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว กฎหมาย และสุขภาพของสังคมไทยอย่างยั่งยืน

รองศาสตราจารย์ ดร.นพ.พลเทพ วิจิตรคุณากร
ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยปัญหาสุรา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สารบัญ

สารจากผู้อำนวยการศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.....	3
บทที่ 1 บทนำและกรอบแนวคิดของการประชุม.....	7
บทที่ 2 กำหนดการประชุมวิชาการสู่ระดับภูมิภาค ภาคอีสาน.....	9
บทที่ 3 การปาฐกถาพิเศษ หัวข้อ “การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสุขภาพ และการท่องเที่ยวปลอดภัยภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ฉบับใหม่”	12
บทที่ 4 การบรรยายพิเศษ “นโยบายแอลกอฮอล์กับเศรษฐกิจชุมชนและสุขภาพ”	15
บทที่ 5 เวทีเสวนาและกรณีศึกษา.....	17
5.1 เวทีนำเสนอกรณีศึกษาและเสวนา “การขับเคลื่อนด้วยข้อมูล: เชื่อมโยงสถานการณ์ แนวปฏิบัติ และการแลกเปลี่ยนเชิงนโยบาย (Data-Driven: Linking Evidence, Practice, and Policy Dialogue)”	17
➢ การนำเสนอสถานการณ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับภูมิภาค: ภาคอีสาน	17
➢ กรณีศึกษาการใช้ข้อมูลขับเคลื่อนนโยบายของภาคประชาสังคมในการดำเนินงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้านการบังคับใช้กฎหมายจังหวัดนครพนม.....	18
➢ กรณีศึกษาการใช้ข้อมูลในการขับเคลื่อนงานสงกรานต์ปลอดภัยในจังหวัดขอนแก่น	19
➢ กรณีศึกษาการใช้ข้อมูลในการทำงานของคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จังหวัดสกลนคร.....	21
5.2 เวทีเสวนา หัวข้อ “บทบาทของคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับจังหวัด และภาคประชาสังคมในการบังคับใช้ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: โอกาสและข้อเสนอแนะในการทำงาน”	21
➢ แผนผังคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานครและระดับจังหวัด	21
➢ บทบาทของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 จังหวัดขอนแก่น ในการบังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	24
➢ บทบาทภาคประชาสังคมในการบังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	25
5.3 เวทีเสวนาวิชาการ “การสร้างสภาพแวดล้อมและปรับค่านิยม เพื่อลดการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมไทยยุคใหม่”	26
➢ งานวิจัย “ประเมินผลการรณรงค์ งดเหล้าเข้าพรรษาปี 2568: กรณีศึกษาประชาชนอายุ 15 ปีขึ้นไปใน 12 จังหวัดทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ และภาคอีสาน”	26
➢ งานวิจัย “โครงการสร้างค่านิยมเพื่อลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์”	27

บทที่ 6 บทคัดย่อ ประเภทผลงานวิจัย..... 29

ชื่อเรื่อง การพัฒนาระบบตรวจสอบ เฝ้าระวัง และบังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ
ออนไลน์..... 30

ชื่อเรื่อง การพัฒนาข้อเสนอ เปลี่ยน “อบายมุข” สู่ “วัฒนมุข”: แนวทางการลดผลกระทบจากเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์โดยใช้กรอบแนวคิดทางศาสนาและจิตวิญญาณในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น 31

ชื่อเรื่อง แรงจูงใจ กลไกสังคม และบทบาทชุมชนในการสนับสนุนผู้หญิงวัยทำงานปรับพฤติกรรมการดื่ม
แอลกอฮอล์: กรณีศึกษากิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษาในชุมชนตำบลหนองซน จังหวัดนครพนม..... 32

บทที่ 7 บทคัดย่อ ประเภทแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ 33

ชื่อเรื่อง โครงการ “ฮ่วมบุญฮ่วมใจ ไพรบึงอุ่นฮัก” เพื่อขับเคลื่อนการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดย
กลไกคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอไพรบึง 34

ชื่อเรื่อง “ชุดปฏิบัติการจัดระเบียบสังคม เมืองขอนแก่น”: กรณีศึกษาต้นแบบการบูรณาการการทำงานระดับ
อำเภอเพื่อการเฝ้าระวังและบังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 35

ชื่อเรื่อง “แก๊งโมเดล พลังชุมชนช่วยคนเลิกเหล้า”: กรณีศึกษาชุมชนบ้านแก้ง ตำบลบ้านแก้ง อำเภอเดชอุดม
จังหวัดอุบลราชธานี..... 36

ชื่อเรื่อง กลไก พขอ. และการจัดการสภาพแวดล้อม เพื่อช่วยผู้ติดสุรา: อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ 37

ชื่อเรื่อง มุมมองประชาชนและนักท่องเที่ยวต่อ “การจัดการพื้นที่เล่นน้ำปลอดภัย สงกรานต์ปลอดภัย” ใน 11
จังหวัดภาคอีสานตอนบน..... 38

บทที่ 1 บทนำและกรอบแนวคิดของการประชุม

การประชุมวิชาการสุราระดับภูมิภาค ภาคอีสาน จัดขึ้นภายใต้หัวข้อ “สมดุลงานอนาคต: พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสุขภาพ” โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างพื้นที่แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ข้อมูลเชิงประจักษ์ บทเรียนจากการปฏิบัติ และข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วงเวลาที่ประเทศไทยกำลังขับเคลื่อนพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2568 การประชุมครั้งนี้จึงมีความสำคัญทั้งในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ เนื่องจากเป็นเวทีที่ช่วยเชื่อมโยงเจตนารมณ์ของกฎหมายกับความเป็นจริงของพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ภาคอีสานซึ่งมีความหลากหลายทั้งด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม วิถีชุมชน เมืองศูนย์กลาง การศึกษา การท่องเที่ยว และรูปแบบความเสี่ยงจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

แนวคิดหลักของการประชุมตั้งอยู่บนคำว่า “สมดุล” ซึ่งเป็นโจทย์สำคัญของการกำหนดนโยบายแอลกอฮอล์ในปัจจุบัน เพราะสังคมไทยต้องเผชิญภารกิจสองด้านพร้อมกัน ด้านหนึ่งคือความจำเป็นในการควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ ความปลอดภัย และคุณภาพชีวิตของประชาชน อีกด้านหนึ่งคือการส่งเสริมเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และเศรษฐกิจชุมชนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ การประชุมจึงมุ่งชี้ให้เห็นว่า การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ใช่การปิดกั้นโอกาสทางเศรษฐกิจ แต่เป็นการสร้างเงื่อนไขให้การเติบโตทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวเกิดขึ้นบนฐานของความปลอดภัย ความรับผิดชอบ และความยั่งยืน

กรอบแนวคิดประการแรกของการประชุม คือการมองนโยบายแอลกอฮอล์ในฐานะนโยบายสาธารณะที่เชื่อมโยงหลายมิติ ปัญหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ได้จำกัดอยู่ที่พฤติกรรมส่วนบุคคลหรือผลกระทบต่อสุขภาพเท่านั้น แต่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างสภาพแวดล้อม การเข้าถึงของเด็กและเยาวชน การตลาดและการสื่อสารเชิงพาณิชย์ พื้นที่เสี่ยงในเมืองและชุมชน การบังคับใช้กฎหมาย ความปลอดภัยทางถนน ความรุนแรงในครอบครัว ต้นทุนทางสังคมและเศรษฐกิจ ตลอดจนภาพลักษณ์ของเมืองเศรษฐกิจและเมืองท่องเที่ยว การออกแบบมาตรการจึงต้องอาศัยการทำงานข้ามภาคส่วน และต้องพิจารณาผลกระทบต่อประชาชนนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ ชุมชน และระบบเศรษฐกิจในระยะยาว

กรอบแนวคิดประการที่สอง คือการให้ความสำคัญกับ “กลไกระดับพื้นที่” ภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ฉบับใหม่ การเสริมบทบาทของคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัดสะท้อนการเปลี่ยนผ่านจากการกำหนดมาตรการแบบรวมศูนย์ ไปสู่การบริหารจัดการที่เข้าใจบริบทพื้นที่มากขึ้น ภาคอีสานมีทั้งเมืองศูนย์กลางระดับภูมิภาค เมืองการศึกษา พื้นที่เศรษฐกิจบริการ พื้นที่วัฒนธรรม พื้นที่ชุมชนเข้มแข็ง และพื้นที่ที่มีรูปแบบการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แตกต่างกัน ความหลากหลายดังกล่าวทำให้มาตรการควบคุมจำเป็นต้องมีความยืดหยุ่นบนฐานของข้อมูลจริง ขณะเดียวกันก็ต้องไม่ละทิ้งหลักการสำคัญในการคุ้มครองสุขภาพ ป้องกันผลกระทบ และดูแลกลุ่มเปราะบาง

กรอบแนวคิดประการที่สาม คือการขับเคลื่อนด้วยข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์ เวที “การขับเคลื่อนด้วยข้อมูล: เชื่อมโยงสถานการณ์ แนวปฏิบัติ และการแลกเปลี่ยนเชิงนโยบาย” ถูกออกแบบให้เป็นพื้นที่แสดงตัวอย่างการทำงานระดับปฏิบัติการของหน่วยงานและองค์กรที่ใช้ข้อมูลสถานการณ์และข้อมูลวิชาการประกอบการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ ทั้งในด้านการบังคับใช้กฎหมายระดับจังหวัด การดำเนินงาน

รณรงค์ในช่วงเทศกาล และการใช้ข้อมูลในกลไกคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัด กรณีศึกษาจากจังหวัดนครพนม ขอนแก่น และสกลนคร ทำให้เห็นว่า ข้อมูลไม่ได้เป็นเพียงตัวเลข แต่เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจ วางมาตรการ สื่อสารกับชุมชน ประสานหน่วยงาน และติดตามผลการดำเนินงาน

กรอบแนวคิดประการที่สี่ คือการสร้างเศรษฐกิจสุขภาพและการท่องเที่ยวปลอดภัย การประชุมเน้นย้ำว่า เมืองและพื้นที่ท่องเที่ยวที่ดีไม่ควรวัดเพียงจำนวนผู้มาเยือนหรือรายได้ระยะสั้น แต่ควรวัดจากความปลอดภัย ภาพลักษณ์เมือง คุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ และความเชื่อมั่นของประชาชนและนักท่องเที่ยว การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เหมาะสมจึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการยกระดับพื้นที่ให้เป็นเมืองคุณภาพสูง มีมาตรฐาน และมีความรับผิดชอบต่อสังคม แนวคิดเศรษฐกิจสุขภาพจึงเปิดพื้นที่ให้เกิดการพัฒนากิจกรรมสร้างสรรค์ปลอดแอลกอฮอล์ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสุขภาพ เทศกาลชุมชนที่คำนึงถึงความปลอดภัย และการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจจากคุณภาพชีวิตที่ดี

กรอบแนวคิดประการที่ห้า คือการสร้างสภาพแวดล้อมและปรับค่านิยม เพื่อลดการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมไทยยุคใหม่ เวทีวิชาการช่วงท้ายของการประชุมสะท้อนความจำเป็นในการยกระดับงานวิจัยไปสู่โจทย์การทำงานจริง โดยเชื่อมโยงสถานการณ์ที่สังคมไทยกำลังเผชิญ ทั้งพฤติกรรมการลด ละ เลิกที่อาจไม่ต่อเนื่องหลังจบช่วงรณรงค์ มุมมองที่เห็นว่าการดื่มเป็นเรื่องปกติ เป็นส่วนหนึ่งของความสนุก ความสัมพันธ์ และวัฒนธรรมการเข้าสังคม ตลอดจนการที่เด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่าย การทำงานเชิงป้องกันจึงต้องครอบคลุมระบบนิเวศหลายระดับ ตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน กลไกจังหวัด ระบบบริการสุขภาพ ระบบการศึกษา ไปจนถึงระบบข้อมูลเชิงพื้นที่และการเฝ้าระวังสภาพแวดล้อมรอบสถานศึกษา

โครงสร้างของการประชุมถูกออกแบบอย่างเป็นลำดับ เริ่มจากการกล่าวรายงานและปาฐกถาพิเศษเพื่อวางกรอบนโยบายระดับจังหวัดและระดับประเทศ ต่อด้วยการบรรยายพิเศษว่าด้วยนโยบายแอลกอฮอล์กับเศรษฐกิจชุมชนและสุขภาพ การนำเสนอสถานการณ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับภูมิภาค ภาคอีสาน การแลกเปลี่ยนกรณีศึกษาด้านการใช้ข้อมูล การนำเสนอผลงานโปสเตอร์ การเสวนาบทบาทของคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับจังหวัดและภาคประชาสังคมในการบังคับใช้กฎหมาย และการนำเสนอผลงานวิชาการด้านการสร้างสภาพแวดล้อมและปรับค่านิยม การจัดวางเนื้อหาเช่นนี้ทำให้การประชุมครอบคลุมทั้งมิตินโยบาย มิติวิชาการ มิติปฏิบัติการ และมิติการสื่อสารสาธารณะ

กล่าวโดยสรุป กรอบแนวคิดของการประชุมวิชาการสู่ระดับภูมิภาค ภาคอีสาน คือการสร้างพื้นที่ร่วมในการออกแบบอนาคตของนโยบายแอลกอฮอล์ไทยให้มีความสมดุลบนฐานของข้อมูล บริบทพื้นที่ และความร่วมมือ โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือการคุ้มครองสุขภาพของประชาชน ลดผลกระทบจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เสริมพลังกลไกระดับจังหวัด ปกป้องเด็ก เยาวชน และกลุ่มเปราะบาง และสนับสนุนเศรษฐกิจสุขภาพที่ทำให้เมือง ชุมชน และภูมิภาคเติบโตอย่างปลอดภัย เป็นธรรม และยั่งยืน

ประชุมวิชาการสู่ระดับภูมิภาค ภาคอีสาน

สมดุลงานภาค: พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสุขภาพ

บทที่ 2 กำหนดการประชุมวิชาการสู่ระดับภูมิภาค ภาคอีสาน

“สมดุลงานภาค: พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย
และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสุขภาพ”

วันอังคารที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2569

ณ ห้องประชุมโมสร 1 ชั้น 2 โรงแรมอวานี ขอนแก่น โฮเทล แอนด์ คอนเวนชั่น เซ็นเตอร์

เวลา	กิจกรรม
08.30 – 09.00 น.	ลงทะเบียน
09.00 – 09.10 น.	กล่าวรายงาน โดย รศ.ดร.นพ.พลเทพ วิจิตรคุณากร ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยปัญหาสุรา
09.10 – 09.40 น. (30 นาที)	กล่าวเปิดการประชุม และกล่าวปาฐกถาพิเศษ หัวข้อ “การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสุขภาพ และการท่องเที่ยวปลอดภัย ภายใต้ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ฉบับใหม่” โดย นายประจวบ รักแพทย์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น
09.40 – 10.10 น. (30 นาที)	บรรยายพิเศษ “นโยบายแอลกอฮอล์กับเศรษฐกิจชุมชนและสุขภาพ” (30 นาที) โดย อาจารย์ศรีสุวรรณ ควรขจร กรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และกรรมการบริหารแผน คณะที่ 1 (สสส.)
10.10 – 10.25 น.	รับประทานอาหารว่าง
10.25 – 10.40 น. (15 นาที)	การนำเสนอสถานการณ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับภูมิภาค: ภาคอีสาน โดย รศ.ดร.สุศักดิ์ ไชยสงค์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
10.40 – 11.40 น. (60 นาที)	เวทีเสวนา “การขับเคลื่อนด้วยข้อมูล: เชื่อมโยงสถานการณ์ แนวปฏิบัติ และการ แลกเปลี่ยนเชิงนโยบาย (Data-Driven: Linking Evidence, Practice, and Policy Dialogue)” • กรณีศึกษาการใช้ข้อมูลขับเคลื่อนนโยบายของภาคประชาสังคมในการ ดำเนินงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้านการบังคับใช้กฎหมายจังหวัด นครพนม (Enforcement Best Practice) (10 นาที) โดย นายชลกานต์ วงษ์เข้มมา เครือข่ายองค์กรงดเหล้าจังหวัดนครพนม • กรณีศึกษาการใช้ข้อมูลในการขับเคลื่อนงานสงกรานต์ปลอดภัยในจังหวัด ขอนแก่น (10 นาที) โดย นายศุภฤกษ์ ต่อดำเนิน ผู้จัดการสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าภาคอีสานตอนบน • กรณีศึกษาการใช้ข้อมูลในการทำงานของคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ จังหวัดสกลนคร (10 นาที) โดย ดร.ดวงละพา กุดนอก นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดสกลนคร

ประชุมวิชาการสู่ระดับภูมิภาค ภาคอีสาน

สมุดแห่งชาติ: พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดัดแปลงอาหารเพื่อความปลอดภัย และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสุขภาพ

เวลา	กิจกรรม
	ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดย 1. รศ.ดร.จุฑารัตน์ สติปัญญา นักวิชาการศูนย์วิจัยปัญหาสุรา 2. นายวิชญ์ ศรีทะวงศ์ ประธานมูลนิธิเครือข่ายพลังสังคม ดำเนินการเสวนาและร่วมแลกเปลี่ยน โดย รศ.ดร.สุศักดิ์ ไชยสงค์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
11.40 – 12.00 น. (20 นาที)	ผู้เข้าร่วมประชุมชมการนำเสนอผลงานโปสเตอร์ที่โซนนิทรรศการ (โปสเตอร์ลำดับที่ 1-3) (นำเสนอโปสเตอร์ละ 5 นาที และกรรมการถามคำถาม) คณะกรรมการพิจารณาให้คะแนนการประกวดการนำเสนอผลงานประเภทโปสเตอร์ 1. รศ.ดร.ภก.วิทยา กุลสมบูรณ์ กรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และกรรมการบริหารแผน คณะที่ 1 (สสส.) 2. อ.นพ.วิฑู พฤษนันต์ นักวิชาการ ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา 3. ผศ.ดร.บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก
12.00 – 13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 13.40 น. (40 นาที)	ผู้เข้าร่วมประชุมชมการนำเสนอผลงานโปสเตอร์ที่โซนนิทรรศการ (ต่อ) (โปสเตอร์ลำดับที่ 4-8) (นำเสนอโปสเตอร์ละ 5 นาที และกรรมการถามคำถาม)
13.40 – 14.40 น.	เวทีเสวนา หัวข้อ “บทบาทของคณะกรรมการควบคุมเครื่องดัดแปลงอาหารระดับจังหวัด ในการบังคับใช้ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดัดแปลงอาหาร: ความท้าทาย โอกาส” ร่วมเสวนาโดย • ดร.วันทนา กลางบุรัมย์ รองผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 จังหวัดขอนแก่น • ร.ต.อ.กฤษดาพร ศรีสงคราม รอง สวป. (ขส.) สถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น • นายบรรจง สุระวงศ์ เครือข่ายองค์กรงดเหล้า จังหวัดอำนาจเจริญ ดำเนินการเสวนาโดย ผศ.ดร.บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก
14.40 -15.00 น.	รับประทานอาหารว่าง
15.00 -16.00 น.	เวทีเสวนาวิชาการ “การสร้างสภาพแวดล้อมและปรับค่านิยม เพื่อลดการเข้าถึงเครื่องดัดแปลงอาหารในสังคมไทยยุคใหม่” ร่วมเสวนาโดย • ดร.สุริยัน บุญแท้ นักวิจัยอิสระ งานวิจัย “ประเมินผลการรณรงค์ งดเหล้าเข้าพรรษาปี 2568: กรณีศึกษาประชาชนอายุ 15 ปีขึ้นไปใน 12 จังหวัดทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ และภาคอีสาน” • นางสาวพจนา จิตรจักษ์ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดัดแปลงอาหาร

ประชุมวิชาการสู่ระดับภูมิภาค ภาคอีสาน

สมดุลงานอนาคต: พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสุขภาพ

เวลา	กิจกรรม
	งานวิจัย “โครงการสร้างค่านิยมเพื่อลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” • ผศ.ดร.นันทวรรณ ทิพย์เนตร คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม งานวิจัย “ต้นแบบระบบ GIS วิเคราะห์ร้านสุราและการจราจรรอบมหาวิทยาลัย: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม” ดำเนินการเสวนาโดย อ.นพ.วิธู พฤษภานันต์ นักวิชาการ ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา แลกเปลี่ยน/ให้ข้อเสนอแนะ
16.00 – 16.30 น.	พิธีมอบรางวัล และสรุปปิดการประชุม โดย รศ.ดร.ภก.วิทยา กุลสมบูรณ์ กรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และกรรมการบริหารแผนคณะที่ 1

บทที่ 3 การปาฐกถาพิเศษ หัวข้อ “การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสุขภาพ และการท่องเที่ยวปลอดภัย ภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ฉบับใหม่”

โดย นายประจวบ รักแพทย์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น

การปาฐกถาพิเศษในการประชุมวิชาการสุราษฎร์ระดับภูมิภาค ภาคอีสาน โดยนายประจวบ รักแพทย์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น ได้วางกรอบความคิดสำคัญเกี่ยวกับการสร้างสมดุลระหว่างการท่องเที่ยว เศรษฐกิจ สุขภาพ กฎหมาย และความปลอดภัยของประชาชน ภายใต้หัวข้อ “การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสุขภาพ และการท่องเที่ยวปลอดภัย ภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ฉบับใหม่” สารสำคัญของปาฐกถาเริ่มต้นจากการชี้ให้เห็นบทบาทของจังหวัดขอนแก่นและภาคอีสานในฐานะพื้นที่ที่มีความหลากหลาย ทั้งพื้นที่เมือง พื้นที่ชุมชน พื้นที่เศรษฐกิจบริการ พื้นที่วัฒนธรรม พื้นที่ท่องเที่ยว และพื้นที่ที่มีรูปแบบการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน ความหลากหลายดังกล่าวทำให้การขับเคลื่อนนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลจากพื้นที่จริง การทำงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการรับฟังบทเรียนจากผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

แก่นสำคัญของปาฐกถา คือคำถามว่า เมืองศูนย์กลางภูมิภาคและเมืองท่องเที่ยวควรวางบทบาทต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างไร จึงจะสามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวให้เติบโตได้ โดยไม่ละเลยผลกระทบต่อสุขภาพและสังคม คำตอบของคำถามนี้ถูกเสนอผ่านแนวคิด “สมดุลแห่งอนาคต” ซึ่งหมายถึงการพัฒนาที่ไม่เลือกข้างระหว่างเศรษฐกิจกับสุขภาพ แต่พยายามออกแบบสภาพแวดล้อม นโยบาย และกลไกการทำงานให้ทั้งสองด้านสามารถเดินไปพร้อมกันได้อย่างรับผิดชอบ การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จึงไม่ใช่การปฏิเสธการพัฒนาเศรษฐกิจหรือการจำกัดโอกาสของการท่องเที่ยว หากเป็นการยกระดับคุณภาพของการพัฒนาให้มีความปลอดภัย รับผิดชอบต่อสังคม และยั่งยืนมากขึ้น

ปาฐกถาได้ชี้ให้เห็นว่า หากมองจากข้อมูลสถานการณ์ปี 2567 เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังคงเป็นประเด็นสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับประชาชนจำนวนมาก และเชื่อมโยงกับผลกระทบหลายมิติ ทั้งสุขภาพ ความปลอดภัย สังคม ครอบครัว และเศรษฐกิจ โดยเฉพาะข้อมูลของจังหวัดที่มีความชุกของการดื่มสูงในภาคอีสาน เช่น ขอนแก่น มหาสารคาม และบึงกาฬ ข้อมูลดังกล่าวไม่ควรถูกมองเพียงในฐานะตัวเลขเชิงสถิติ แต่ควรถูกใช้เป็นฐานในการออกแบบมาตรการที่เหมาะสมกับความแตกต่างของพื้นที่ และสอดคล้องกับชีวิตจริงของประชาชนในแต่ละจังหวัด

ในบริบทของจังหวัดขอนแก่น ประเด็นที่ควรให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การลดผลกระทบจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การคุ้มครองเยาวชนและกลุ่มเปราะบาง การจัดการสภาพแวดล้อมในพื้นที่เมืองและชุมชน การบังคับใช้กฎหมายให้เหมาะสมกับพื้นที่ และการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อสนับสนุนการกำหนดมาตรการระดับจังหวัด ประเด็นเหล่านี้ล้วนเกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์ของเมือง ความเชื่อมั่นของประชาชนและนักท่องเที่ยว และคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ การพัฒนาเมืองจึงต้องเดินควบคู่กับการสร้างมาตรฐานความปลอดภัยและสุขภาพ ไม่ใช่เพียงการเพิ่มรายได้ทางเศรษฐกิจระยะสั้น

ภายใต้บริบทดังกล่าว พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2568 เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยเสริมบทบาทของกลไกระดับพื้นที่ โดยเฉพาะคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จังหวัด ให้สามารถมีบทบาทในการกำหนดทิศทาง สนับสนุนการดำเนินงาน และออกแบบมาตรการที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ได้มากขึ้น ในมุมมองนี้ จังหวัดจึงไม่ใช่เพียงพื้นที่ปฏิบัติตามนโยบายส่วนกลางเท่านั้น แต่เป็นพื้นที่สำคัญในการออกแบบ ทดลอง เรียนรู้ และสะท้อนบทเรียนกลับไปสู่การพัฒนานโยบายสาธารณะของประเทศ

ปาฐกถาได้เสนอให้เห็นบทบาทของกลไกระดับจังหวัดในสามมิติสำคัญ

มิติแรก คือการกำหนดมาตรการเชิงพื้นที่ที่เหมาะสมกับบริบทของจังหวัดและชุมชน โดยคำนึงถึงลักษณะเฉพาะของพื้นที่ เช่น พื้นที่เมือง พื้นที่ชุมชน พื้นที่เศรษฐกิจบริการ พื้นที่ท่องเที่ยว พื้นที่ใกล้สถานศึกษา และพื้นที่ที่มีกลุ่มเปราะบาง มาตรการที่ดีต้องไม่ใช่เพียงมาตรการที่ถูกต้องตามหลักการ แต่ต้องเป็นมาตรการที่ประชาชนเข้าใจ หน่วยงานปฏิบัติได้ และสามารถลดผลกระทบได้จริง

มิติที่สอง คือการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งด้านสาธารณสุข ฝ่ายปกครอง ตำรวจ ท้องถิ่น ภาคการท่องเที่ยว ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม และภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ควรถูกมองว่าเป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นภารกิจร่วมในการดูแลความปลอดภัย ลดผลกระทบ และสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ประชาชน

มิติที่สาม คือการใช้ข้อมูลและบทเรียนจากพื้นที่เพื่อพัฒนานโยบายอย่างต่อเนื่อง การตัดสินใจเชิงนโยบายในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์ ระบบติดตามและประเมินผล และการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในพื้นที่ เพื่อให้มาตรการต่าง ๆ สามารถปรับตัวได้ทันต่อสถานการณ์ สะท้อนความแตกต่างของพื้นที่ และตอบโจทย์ทั้งด้านสุขภาพ กฎหมาย เศรษฐกิจ สังคม และการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย การใช้ข้อมูลจึงเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้จังหวัดสามารถกำหนดมาตรการได้แม่นยำ โปร่งใส และสอดคล้องกับปัญหาจริง

แนวคิดสำคัญที่รองผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่นเน้นย้ำ คือ “การท่องเที่ยวที่ปลอดภัยและเศรษฐกิจสุขภาพ” การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ใช่การปฏิเสธการพัฒนาเศรษฐกิจ และไม่ใช่อุปสรรคต่อการท่องเที่ยว แต่เป็นการยกระดับคุณภาพของการพัฒนาให้มีความปลอดภัย รับผิดชอบ และยั่งยืนมากขึ้น พื้นที่ที่ดีไม่ควรเป็นเพียงพื้นที่ที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ควรเป็นพื้นที่ที่ประชาชนอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ เยาวชนได้รับการคุ้มครอง ผู้มาเยือนรู้สึกปลอดภัย และผู้ประกอบการสามารถเติบโตไปพร้อมกับความรับผิดชอบต่อสังคม

สำหรับจังหวัดขอนแก่นและภาคอีสาน การพัฒนาเศรษฐกิจสุขภาพจึงหมายถึงการสร้างสมดุลระหว่างการส่งเสริมเศรษฐกิจในพื้นที่กับการลดผลกระทบจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย การคุ้มครองเยาวชนและกลุ่มเปราะบาง และการสร้างพื้นที่เมือง ชุมชน และการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และใส่ใจสุขภาพของผู้คน เมืองที่เติบโตอย่างมีคุณภาพจึงต้องสามารถดูแลทั้งประชาชนในพื้นที่ นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และกลุ่มเปราะบางไปพร้อมกัน

ท้ายที่สุด ปาฐกถาพิเศษได้ฝากความคาดหวังสำคัญต่อการประชุมสามประการ ประการแรก ขอให้จังหวัดและภาคีเครือข่ายใช้บทบาทของตนอย่างมีคุณภาพ ระหว่างการคุ้มครองสุขภาพของประชาชน การ

ประชุมวิชาการสู่ระดับภูมิภาค ภาคอีสาน

สมดุลงานอนาคต: พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสุขภาพ

บังคับใช้กฎหมาย การสนับสนุนเศรษฐกิจ และการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ปลอดภัยและรับผิดชอบต่อ ประการที่สอง ขอให้เกิดการพัฒนาระบบข้อมูล การติดตาม และการประเมินผลที่สะท้อนบริบทพื้นที่อย่างแท้จริง เพื่อให้จังหวัดสามารถใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบายได้อย่างแม่นยำ ท้นต่อสถานการณ์ และสอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นจริง และประการที่สาม ขอให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม ท้องถิ่น ผู้ประกอบการที่รับผิดชอบต่อ ภาคการท่องเที่ยว และภาคที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เกิดผลอย่างต่อเนื่อง เป็นธรรม และยั่งยืน

กล่าวโดยสรุป การปาฐกถาพิเศษครั้งนี้ได้วางฐานคิดให้เห็นว่า อนาคตของนโยบายแอลกอฮอล์ในภาคอีสานไม่ควรถูกมองเป็นความขัดแย้งระหว่าง “เศรษฐกิจ” กับ “สุขภาพ” แต่ควรถูกออกแบบให้เป็นระบบนโยบายที่ทำให้ทั้งสองมิติเกื้อหนุนกัน เมืองที่มีคุณภาพคือเมืองที่มีความสามารถในการดูแลความปลอดภัยของประชาชนและนักท่องเที่ยว มีระบบข้อมูลที่เข้มแข็ง มีกลไกจังหวัดที่ทำงานได้จริง และมีเครือข่ายความร่วมมือที่ช่วยกันสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีต่อสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ และอนาคตร่วมกันของภาคอีสาน

บทที่ 4 การบรรยายพิเศษ “นโยบายแอลกอฮอล์กับเศรษฐกิจชุมชนและสุขภาพ”

โดย นายศรีสุวรรณ วรรณ

กรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และกรรมการบริหารแผนคณะที่ 1

ปัญหาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มิได้เป็นเพียง “ปัญหาสุขภาพ” เท่านั้น แต่เป็นปัญหาที่เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจ สังคม ความปลอดภัย และคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกมิติ โดยเฉพาะในบริบทของการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก การท่องเที่ยว และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศ

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ประเทศไทยเผชิญต้นทุนทางสังคมจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งด้านอุบัติเหตุ การบาดเจ็บ โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ความรุนแรงในครอบครัว และผลกระทบต่อศักยภาพแรงงาน ซึ่งล้วนส่งผลต่อผลิตภาพทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ

ขณะเดียวกัน เรากำลังอยู่ในยุคที่ภาคการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจชุมชนถูกผลักดันให้เป็นกลไกสำคัญของการฟื้นฟูเศรษฐกิจ ภายใต้โจทย์ใหม่ที่ไม่ใช่เพียง “เติบโต” แต่ต้อง “เติบโตอย่างสมดุล ปลอดภัย และยั่งยืน”

นี่จึงเป็นที่มาของการตั้งคำถามสำคัญว่าประเทศไทยจะสามารถสร้าง “สมดุล” ระหว่างเสรีภาพทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และการคุ้มครองสุขภาพสาธารณะได้อย่างไร

แนวทางการทำงานของ สสส.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ดำเนินงานภายใต้หลักคิดสำคัญว่า “สุขภาพที่ดี คือทุนทางสังคมและทุนทางเศรษฐกิจที่สำคัญที่สุดของประเทศ” ดังนั้น การควบคุมปัจจัยเสี่ยงจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จึงไม่ใช่การ “ขัดขวางเศรษฐกิจ” แต่คือการสร้างเงื่อนไขให้เศรษฐกิจเติบโตบนฐานของความปลอดภัย คุณภาพชีวิต และความยั่งยืน

สสส. ให้ความสำคัญกับการทำงานใน 3 มิติสำคัญ ได้แก่

1) การสร้างสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เอื้อต่อสุขภาพะ สนับสนุนมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เหมาะสม ลดการเข้าถึงของเด็กและเยาวชน ลดการดื่มแล้วขับ และสร้างค่านิยมใหม่ของสังคมที่ให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

2) การสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชนที่ปลอดภัยและยั่งยืน สสส. เชื่อว่า “เศรษฐกิจสุขภาพ”

คือแนวทางสำคัญของอนาคต ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อาหารปลอดภัย กิจกรรมสร้างสรรค์ปลอดแอลกอฮอล์ และเทศกาลชุมชนที่คำนึงถึงความปลอดภัยของประชาชนและนักท่องเที่ยว หลายพื้นที่ได้พิสูจน์แล้วว่า “ชุมชนเข้มแข็งสามารถสร้างรายได้ โดยไม่ต้องพึ่งพาการบริโภคแอลกอฮอล์เป็นศูนย์กลาง”

3) การทำงานร่วมกับภาคีทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานรัฐ ภาควิชาการ ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อร่วมกันออกแบบนโยบายสาธารณะที่สมดุล ระหว่างเศรษฐกิจ สุขภาพ และสิทธิเสรีภาพของประชาชน

ประชุมวิชาการสู่ระดับภูมิภาค ภาคอีสาน

สมดุลงานภาค: พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสุขภาพ

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับอนาคตการท่องเที่ยวไทย

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีได้มีเป้าหมายเพื่อ “ปิดกั้น” การท่องเที่ยว แต่มีเป้าหมายเพื่อกำหนด “มาตรฐานความปลอดภัยทางสังคม” ที่สอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

ในหลายประเทศที่เป็นจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยวระดับโลก ต่างมีมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็งควบคู่กับการส่งเสริมเศรษฐกิจ เช่น การจำกัดการโฆษณา การคุ้มครองเยาวชน การควบคุมพื้นที่เสี่ยง และมาตรการลดอุบัติเหตุบนท้องถนน

เพราะ “การท่องเที่ยวที่ดี” ไม่ได้วัดเพียงจำนวนผู้มาเยือนแต่ต้องวัดถึงความปลอดภัย ภาพลักษณ์เมือง คุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ และความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวด้วย

ทิศทางในอนาคตการขับเคลื่อนนโยบายแอลกอฮอล์จำเป็นต้องก้าวไปสู่แนวคิด “เศรษฐกิจสุขภาพ” มากยิ่งขึ้น กล่าวคือ

- เศรษฐกิจที่ไม่สร้างภาระสุขภาพระยะยาว
- การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความปลอดภัยของทุกคน
- เมืองและชุมชนที่ออกแบบเพื่อคุณภาพชีวิต
- ระบบนโยบายที่สร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจและสุขภาพประชาชน

สสส. พร้อมสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ งานวิจัย นวัตกรรมทางสังคม และการทำงานร่วมกับทุกภาคส่วน เพื่อให้ประเทศไทยสามารถก้าวสู่การเป็น “สังคมสุขภาวะ” ที่เติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

ท้ายที่สุดนี้ขอขอบคุณทางผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ นักวิจัย และภาคีเครือข่ายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านร่วมกันผลักดันประเด็นสำคัญนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การประชุมวิชาการครั้งนี้จะเป็นพื้นที่แห่งการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และร่วมกันออกแบบอนาคตที่สมดุลระหว่างเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และสุขภาวะของสังคมไทย

บทที่ 5 เวทีเสวนาและกรณีศึกษา

5.1 เวทีนำเสนอกรณีศึกษาและเสวนา “การขับเคลื่อนด้วยข้อมูล: เชื่อมโยงสถานการณ์ แนวปฏิบัติ และการแลกเปลี่ยนเชิงนโยบาย (Data-Driven: Linking Evidence, Practice, and Policy Dialogue)”

➤ การนำเสนอสถานการณ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับภูมิภาค: ภาคอีสาน

นำเสนอโดย รศ.ดร.สุรศักดิ์ ไชยสงค์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

จากการสังเคราะห์สถานการณ์และวิธีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในภาคอีสาน โดยใช้ข้อมูลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติและข้อมูลที่เกี่ยวข้องในช่วงปี พ.ศ. 2564–2567 เพื่อทำความเข้าใจรูปแบบพฤติกรรมการดื่ม ผลกระทบทางสังคม และความท้าทายเชิงนโยบายในบริบทวัฒนธรรมชุมชนอีสาน ผลการวิเคราะห์สะท้อนว่า ภาคอีสานเป็นภูมิภาคที่มีความชุกของการดื่มสุราสูงสุดของประเทศ โดยในปี พ.ศ. 2567 มีสัดส่วนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 43.4 สูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศที่ร้อยละ 35.2 ขณะที่จังหวัดขอนแก่นและมหาสารคามเป็นพื้นที่สำคัญที่มีความชุกของการดื่มอยู่ในระดับสูงของประเทศ

นอกจากระดับความชุกที่สูงแล้ว ภาคอีสานยังมีลักษณะเฉพาะด้านวิถีการดื่มที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมบุญ ประเพณี งานรื่นเริง ความสัมพันธ์ในชุมชน และระบบเศรษฐกิจฐานราก เครื่องดื่มที่พบได้สำคัญประกอบด้วยเบียร์ สุราพื้นบ้าน สุรากลั่นชุมชน และสุราขาว โดยเฉพาะกลุ่มสุราพื้นบ้านและสุรากลั่นชุมชนที่มีความเชื่อมโยงกับระบบการผลิตและการบริโภคในระดับชุมชน ขณะเดียวกัน เยาวชนในภาคอีสานมีแนวโน้มเข้าสู่วงจรการดื่มเร็ว โดยอายุเฉลี่ยที่เริ่มดื่มครั้งแรกอยู่ที่ประมาณ 19.6 ปี ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ สะท้อนความจำเป็นของมาตรการป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และพื้นที่รอบสถานศึกษา

ผลกระทบจากการดื่มมีได้จำกัดอยู่ที่ผู้ดื่มเท่านั้น แต่ขยายสู่ครอบครัว ชุมชน และสาธารณะ โดยประชาชนจำนวนมากได้รับผลกระทบจากการดื่มของผู้อื่น ทั้งในมิติความรุนแรงในครอบครัว ความสูญเสียทางเศรษฐกิจ ปัญหาการทำงาน อุบัติเหตุ และความไม่ปลอดภัยในพื้นที่สาธารณะ ดังนั้น ปัญหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในภาคอีสานจึงไม่ควรถูกมองเป็นเพียงพฤติกรรมส่วนบุคคล แต่เป็นประเด็นสาธารณะที่เชื่อมโยงกับโครงสร้างทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และกฎหมาย

ข้อเสนอสำคัญ คือ การแก้ไขปัญหาแอลกอฮอล์ในภาคอีสานไม่สามารถใช้เพียงมาตรการระดับชาติแบบเดียวกันได้ทั้งหมด แต่จำเป็นต้องออกแบบ “มาตรการเชิงพื้นที่” ที่เข้าใจบริบทวัฒนธรรมบุญ ประเพณี การผลิตและจำหน่ายในชุมชน และความเปลี่ยนแปลงของตลาดสุราพื้นบ้าน ควบคู่กับการบังคับใช้กฎหมาย การควบคุมจุดจำหน่ายระดับหมู่บ้าน การป้องกันการเข้าถึงของเยาวชน และการสร้างค่านิยมใหม่ที่ลดการผูกโยงความสนุก ความสัมพันธ์ และงานบุญกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

➤ **กรณีศึกษาการใช้ข้อมูลขับเคลื่อนนโยบายของภาคประชาสังคมในการดำเนินงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้านการบังคับใช้กฎหมายจังหวัดนครพนม**

นำเสนอโดย **นายชลกานต์ วงษ์เข็มมา** เครือข่ายองค์กรงดเหล้าจังหวัดนครพนม

ปัญหาการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่ บุหรี่ไฟฟ้า และสิ่งเสพติดของเด็กและเยาวชน เป็นประเด็นทางสังคมและสาธารณสุข ที่กำลังคุกคามประชาชนจังหวัดนครพนมในทุกกลุ่มเพศและวัย ซึ่งเป็นวาระสำคัญที่ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญ โดยเน้นการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาคีเครือข่าย ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนมาทำงานร่วมกัน จากเดิมที่ต่างคนต่างทำและขาดเป้าหมายร่วมกัน เพื่อเร่งแก้ไขปัญหาระดับพื้นที่ร่วมกันโดยใช้ข้อมูลปัจจัยเสี่ยงที่ได้จากเด็กและเยาวชนในพื้นที่เป็นฐานในการขับเคลื่อน

วัตถุประสงค์ในการนำเสนอข้อมูลครั้งนี้ คือ

1. เพื่อใช้เป็นกรณีศึกษาในการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Data-Driven) ผลักดันการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ ลดปัจจัยเสี่ยงในระดับจังหวัด
2. เพื่อพัฒนากลไกความร่วมมือและการมีส่วนร่วมระหว่างภาคประชาสังคม หน่วยงานรัฐ และสถาบันการศึกษาในการเฝ้าระวังและป้องกันปัญหา
3. เพื่อสร้างพื้นที่ปลอดภัย (Safe Zone) จากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสิ่งเสพติดสำหรับเด็กและเยาวชนอย่างยั่งยืน

คณะทำงานในจังหวัดนครพนมได้ใช้แนวทาง “การขับเคลื่อนนโยบายบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์” (Data-Driven) โดยการเลือกกลุ่มสำรวจและเก็บข้อมูลพฤติกรรมเสี่ยงรวมถึงพื้นที่เสี่ยงจากโรงเรียนมัธยมศึกษา แกนนำ 1 โรงเรียนต่อ 1 อำเภอ รวมทั้งสิ้น 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนครพนม (โรงเรียนนครพนมวิทยาคม), อำเภอท่าอุเทน (โรงเรียนอุเทนพัฒนา), อำเภอนาหว้า (โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม), อำเภอศรีสงคราม (โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์), อำเภอบ้านแพง (โรงเรียนบ้านแพงพิทยาคม) และอำเภอนาทม (โรงเรียนนาทมวิทยา) ควบคู่ไปกับการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากแกนนำเด็กและเยาวชนเพื่อร่วมกำหนดแนวทางแก้ไข

ผลการศึกษาจากการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในพื้นที่จังหวัดนครพนม พบอินไซด์ (Insights) สำคัญ 3 ด้าน คือ

1. ข้อมูลเชิงพฤติกรรม (Behavioral Data): อายุเฉลี่ยของนักสูบ/นักดื่มหน้าใหม่ลดลงมาอยู่ที่ระดับประถมศึกษาตอนปลาย และมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีช่องทางหลักในการซื้อบุหรี่ไฟฟ้าผ่านกลุ่มปิดในโซเชียลมีเดียและการส่งพัสดุ
2. ข้อมูลเชิงพื้นที่ (Spatial Data): พบจุดเสี่ยง (Hotspots) หนาแน่นในรัศมี 500 เมตรรอบสถานศึกษา ทั้งร้านค้าที่ลักลอบขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เด็ก และจุดมั่วสุมในชุมชน
3. ข้อมูลผลกระทบ (Impact Data): พบบทบาทความเชื่อมโยงระหว่างการดื่ม/เสพ กับอุบัติเหตุบนท้องถนนช่วงเทศกาล และปัญหาสุขภาพจิตของวัยรุ่นที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

จากข้อมูลเชิงประจักษ์ดังกล่าว เครือข่ายภาคประชาสังคมได้นำเสนอต่อคณะกรรมการคุ้มครองเด็กและเยาวชน และคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบระดับจังหวัด จนนำไปสู่ผลลัพธ์เชิงนโยบายที่เป็นรูปธรรมผ่าน 3 มาตรการหลัก ได้แก่

มาตรการที่ 1 ระบบเตือนภัยและเฝ้าระวังอัจฉริยะ (Youth Risk Surveillance System) แพลตฟอร์มแจ้งจุดเสี่ยงออนไลน์เชื่อมโยงโรงเรียน สาธารณสุข และตำรวจ

มาตรการที่ 2 นโยบายสถานศึกษาและชุมชนปลอดภัย (Data-Zoning & Shielding) กำหนดเขตพื้นที่ปลอดภัยรอบสถานศึกษาและร่วมมือกับผู้ประกอบการขนส่งพัสดุเพื่อสกัดกั้นสิ่งเสพติด พร้อมผลักดันให้เกิด "ข้อบัญญัติท้องถิ่น" หรือมาตรการชุมชนปลอดภัย (Zoning) รอบสถานศึกษา

มาตรการที่ 3 เปลี่ยนผู้นำความคิด บำบัดด้วยความเข้าใจ (Targeted Intervention) บำบัดฟื้นฟูเยาวชนที่พลาดพลั้งเชิงจิตวิทยาโดยไม่ตีตรา

บทสรุป การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่มีชีวิต (Insights) ร่วมกับพลังของภาคประชาสังคม สามารถช่วยอุดรอยรั่วของสังคมที่กลไกรัฐบาลแบบเดิมอาจเข้าไม่ถึง กลไกคณะกรรมการระดับจังหวัด เป็นพื้นที่สำคัญในการแปลงข้อมูลภาคประชาชน ไปสู่ข้อบัญญัติท้องถิ่น และการบังคับใช้มาตรการที่แต่ละต้องได้ โดยภาคประชาสังคมทำหน้าที่เป็นพื้นที่พึ่งพิงสำคัญในฐานะ "ผู้ตื่นรู้เฝ้าระวัง" และ "ผู้ขับเคลื่อนนโยบายแบบมีส่วนร่วม" เพื่อสร้างเมืองที่ปลอดภัยและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ข้อเสนอต่อระบบการศึกษาและชุมชน: สนับสนุนนโยบายสกัดกั้นปัจจัยเสี่ยงรอบสถานศึกษา และสร้างภูมิคุ้มกันเชิงรุกผ่านการเปิดพื้นที่ปลอดภัย (Safe Zone) โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ เช่น "วงโปงลาง และดนตรีพื้นบ้านอีสาน" มาเปลี่ยนเด็กกลุ่มเสี่ยงให้กลายเป็นแกนนำขับเคลื่อนสังคมและร่วมรักษาอัตลักษณ์รากเหง้าของชุมชน
2. ข้อเสนอต่อการทำงานเชิงครอบครัวและสังคม: นำข้อมูลพฤติกรรมมาจำแนกกลุ่มเป้าหมายเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในกลุ่มที่ยังไม่เสพ และใช้ระบบข้อมูลเพื่อส่งต่อเยาวชนที่พลาดพลั้งเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาเชิงจิตวิทยา และความเข้าใจในครอบครัว/ชุมชนโดยไม่ตีตรา
3. ข้อเสนอต่อภาคประชาสังคมและหน่วยงานร่วม: บูรณาการฐานข้อมูลออนไลน์ร่วมกันระหว่างสถานศึกษา สาธารณสุข ตำรวจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อยกระดับมาตรการเฝ้าระวังป้องกัน และลดปัจจัยเสี่ยงในระดับพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

➤ กรณีศึกษาการใช้ข้อมูลในการขับเคลื่อนงานสงกรานต์ปลอดภัยในจังหวัดขอนแก่น

นำเสนอโดย **นายศุภฤกษ์ ต่อดันธุ์** ผู้จัดการสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าภาคอีสานตอนบน

จากการถอดบทเรียนการขับเคลื่อน “สงกรานต์ถนนข้าวเหนียวปลอดภัย” จังหวัดขอนแก่น ตลอดระยะเวลา 21 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2548–2569 ในฐานะกรณีศึกษาการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เทศกาลจาก “พื้นที่เสี่ยง” ที่เคยเผชิญปัญหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อุบัติเหตุ ความรุนแรง ความไม่ปลอดภัย และการไม่เอื้อต่อการเข้าร่วม

ประชุมวิชาการสารระดับภูมิภาค ภาคอีสาน

สมุดแห่งชาติ: พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ต่อการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสุขภาพ

ของครอบครัว ไปสู่ “เทศกาลปลอดภัย สร้างสรรค์ และมีคุณค่าทางเศรษฐกิจ” ภายใต้ความร่วมมือของเทศบาลนครขอนแก่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และอาสาสมัครในพื้นที่

ผลการดำเนินงานสะท้อนว่า หัวใจสำคัญของความสำเร็จไม่ได้อยู่ที่การ “งดเหล้า” เพียงอย่างเดียว แต่อยู่ที่การออกแบบเทศกาลให้ตอบโจทย์ 3 มิติพร้อมกัน ได้แก่ ความปลอดภัย ครอบครัว และเศรษฐกิจ โดยมีมาตรการสำคัญ เช่น การกำหนดพื้นที่ปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การควบคุมและลดจุดจำหน่าย การจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ การดูแลความปลอดภัยโดยเจ้าหน้าที่และอาสาสมัคร การสื่อสารกับผู้ประกอบการและประชาชน และการสร้างกิจกรรมทางเลือกที่เชื่อมโยงวัฒนธรรม ประเพณี ความสนุก และการมีส่วนร่วมของทุกวัย

ตลอด 21 ปีของการพัฒนา สงกรานต์ถนนข้าวเหนียวสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวมากกว่า 100,000 คนต่อปี และสร้างปรากฏการณ์ Human Wave ที่มีผู้เข้าร่วมกว่า 106,215 คน ขณะเดียวกันยังสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจหมุนเวียนให้จังหวัดขอนแก่นอย่างต่อเนื่อง จากเกือบ 1,000 ล้านบาทในปี 2567 เพิ่มขึ้นเป็นมากกว่า 1,000 ล้านบาทในปี 2568 และคาดการณ์ว่าจะสูงกว่า 1,300 ล้านบาทในปี 2569 สะท้อนให้เห็นว่า “ความปลอดภัย” มิได้ลดทอนศักยภาพทางเศรษฐกิจ แต่กลับเป็นฐานสำคัญที่ช่วยสร้างความเชื่อมั่น ดึงดูดนักท่องเที่ยว และกระจายรายได้สู่ผู้ประกอบการท้องถิ่น

ผลสำรวจความคิดเห็นผู้ร่วมงานปี 2569 จำนวน 420 คน พบว่า สิ่งที่คุณค่ามากที่สุดของเทศกาลสงกรานต์ คือ การรดน้ำขอพรผู้สูงอายุ ร้อยละ 79 การเล่นสาดน้ำ ร้อยละ 76 และการเข้าวัดทำบุญ ร้อยละ 56.7 ขณะที่เพียงร้อยละ 21 ที่มองว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นส่วนหนึ่งของคุณค่าของเทศกาล นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมงานส่วนใหญ่ยังเห็นว่าพื้นที่ปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้สงกรานต์ปลอดภัยมากขึ้น โดยมีคะแนนความรู้สึกปลอดภัย 7.47 จาก 10 และคะแนนความสุขและความพึงพอใจ 7.89 จาก 10

บทเรียนสำคัญจากกรณีถนนข้าวเหนียว คือ การสร้างเทศกาลปลอดภัยที่ประสบความสำเร็จต้องอาศัยการทำงานเชิงระบบ ไม่ใช่เพียงการณรงค์ระยะสั้น แต่ต้องมีเจ้าภาพร่วม มาตรการที่ชัดเจน การจัดการพื้นที่ การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ การสื่อสารกับสังคม และการออกแบบกิจกรรมที่ทำให้ประชาชนรู้สึก “ความสุข ความสนุก และเศรษฐกิจ” สามารถเกิดขึ้นได้โดยไม่ต้องพึ่งพาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรณีนี้จึงเป็นต้นแบบสำคัญของการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวปลอดภัย เมืองแห่งความสุข และเทศกาลสร้างสรรค์ที่สามารถขยายผลสู่พื้นที่อื่นของประเทศไทยได้อย่างยั่งยืน

➤ กรณีศึกษาการใช้ข้อมูลในการทำงานของคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จังหวัด สกลนคร

นำเสนอโดย **ดร.ดวงละพา กุดนอก** นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ สำนักงานสาธารณสุข จังหวัด
สกลนคร

การจัดการข้อมูลเพื่อสนับสนุนการบริหารงานด้านสาธารณสุขในระดับจังหวัด เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถกำหนดนโยบาย วางแผน และตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนครจึงได้พัฒนาระบบ “การจัดการข้อมูลจังหวัดสกลนคร” โดยยึดหลัก ข้อมูลถูกต้อง ทันเวลา เชื่อมโยง และนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เพื่อขับเคลื่อนจังหวัดสกลนครสู่ “เมืองแห่งความสุข” ผ่านกระบวนการจัดการข้อมูลแบบบูรณาการ ตั้งแต่การรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ ถ่ายทอด และใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการทุกระดับ

รูปแบบการดำเนินงานประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การนำเสนอภาพรวมสถานการณ์เพื่อกำหนดประเด็นสำคัญ (Small Success) (2) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อรองรับนโยบายระดับประเทศ (3) การปรับใช้ข้อมูลให้สอดคล้องกับบริบทของจังหวัดและพื้นที่ (4) การจัดทำข้อมูลตอบสนองสถานการณ์เร่งด่วนแบบ Real-time (5) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผลเพื่อพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง และ (6) การผลิตข้อมูลเป็นข้อสั่งการและข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับผู้บริหาร ส่งผลให้การบริหารจัดการมีความรวดเร็ว แม่นยำ และสามารถติดตามผลการดำเนินงานได้อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ จังหวัดสกลนครได้นำระบบข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในการเฝ้าระวังและควบคุมปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ เช่น การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การป้องกันอุบัติเหตุทางถนน และการเฝ้าระวังโรคไม่ติดต่อ โดยใช้ Dashboard และระบบรายงานแบบ Real-time สนับสนุนการประชุมผู้บริหาร การกำหนดมาตรการเชิงพื้นที่ และการสื่อสารความเสี่ยงแก่เครือข่ายทุกระดับ ส่งผลให้สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ได้อย่างทันทั่วถึงและเกิดการบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วนอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการดำเนินงานสะท้อนให้เห็นว่า การใช้ข้อมูลเป็นฐานการบริหาร (Data-driven Management) ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการตัดสินใจเชิงนโยบาย ยกย่องคุณภาพการบริการสุขภาพ สนับสนุนการจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมกับปัญหาในแต่ละพื้นที่ และสร้างนวัตกรรมด้านการจัดการข้อมูลที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับประเด็นสุขภาพอื่นได้อย่างต่อเนื่อง อันนำไปสู่การพัฒนาสุขภาพจังหวัดที่มีความเข้มแข็ง โปร่งใส และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างยั่งยืน ภายใต้แนวคิด “ข้อมูลดี บริหารดี ประชาชนมีความสุข”

5.2 เวทีเสวนา หัวข้อ “บทบาทของคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับจังหวัด และภาคประชาสังคมในการบังคับใช้ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: โอกาสและข้อเสนอแนะในการทำงาน”

➤ แผนผังคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานครและระดับจังหวัด

แผนผังคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานครและระดับจังหวัด แสดงให้เห็นโครงสร้างการบริหารจัดการตามพื้นที่ ซึ่งออกแบบให้มีทั้ง “ฝ่ายนโยบายระดับพื้นที่” “หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย” “หน่วยงานด้านสุขภาพและสังคม” และ “ภาคีที่สะท้อนมุมมองของประชาชนและเยาวชน” เข้ามาทำงานร่วมกัน ภายใต้กรอบของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อให้การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่เป็นเพียงหน้าที่ของหน่วยงานสาธารณสุขเท่านั้น แต่เป็นกลไกบูรณาการที่เชื่อมโยงการป้องกัน ควบคุม บังคับใช้กฎหมาย เผื่อระวังผลกระทบ และฟื้นฟูผู้มีปัญหาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับพื้นที่อย่างเป็นระบบ

ในระดับจังหวัด คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับจังหวัดมีผู้ว่าราชการจังหวัด หรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ และมีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นรองประธานกรรมการ โครงสร้างดังกล่าวสะท้อนการวางบทบาทของฝ่ายปกครองจังหวัดให้เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อน เพราะการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกี่ยวข้องกับหลายมิติ ทั้งความสงบเรียบร้อย สุขภาพประชาชน การคุ้มครองเด็กและเยาวชน การจัดการพื้นที่เสี่ยง และการกำกับดูแลการจำหน่ายในระดับท้องถิ่น ขณะเดียวกัน การมีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นรองประธานช่วยเชื่อมการทำงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการนำมาตรการไปสู่การปฏิบัติจริงในชุมชน

องค์ประกอบของคณะกรรมการระดับจังหวัดประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 คน ได้แก่ อัยการจังหวัด ปลัดจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด ท้องเที่ยวและกีฬาจังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติจังหวัด และผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่รับผิดชอบในเขตจังหวัด นอกจากนี้ ยังมีกรรมการโดยตำแหน่งซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง ได้แก่ สรรพสามิตพื้นที่ 1 คน และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในจังหวัดไม่เกิน 3 คน รวมถึงผู้แทนสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด เพื่อให้เสียงของเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มเปราะบางสำคัญได้รับการสะท้อนในกลไกนโยบายระดับพื้นที่

อีกองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญคือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคมหรือคุ้มครองผู้บริโภค ด้านสาธารณสุข และด้านกฎหมาย การกำหนดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสามด้านนี้ช่วยเสริมให้การตัดสินใจของคณะกรรมการมีความรอบด้าน ไม่จำกัดอยู่เฉพาะมุมมองด้านการบังคับใช้กฎหมาย แต่รวมถึงการคุ้มครองประชาชน การป้องกันผลกระทบทางสุขภาพ และการตีความข้อกฎหมายให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ ทั้งนี้ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการ และสามารถแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดไม่เกิน 2 คนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ ซึ่งทำให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเป็นหน่วยงานสนับสนุนทางวิชาการและธุรการหลักของคณะกรรมการระดับจังหวัด

สำหรับกรุงเทพมหานคร โครงสร้างคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานครมีลักษณะใกล้เคียงกับระดับจังหวัด แต่ปรับให้เหมาะสมกับรูปแบบการบริหารราชการของกรุงเทพมหานคร โดยมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นประธานกรรมการ และปลัดกรุงเทพมหานครเป็นรองประธานกรรมการ

ประชุมวิชาการสารระดับภูมิภาค ภาคอีสาน

สมดุลงานภาค: พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดัดแปลงล้อรถเพื่อการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสุขภาพ

องค์ประกอบของกรรมการโดยตำแหน่งมีจำนวน 14 คน ซึ่งสะท้อนบริบทเมืองหลวงที่มีความซับซ้อนสูง ทั้งด้านการจราจร ความหนาแน่นของประชากร พื้นที่เศรษฐกิจ แหล่งท่องเที่ยว สถานศึกษา สถานบริการ และระบบบริการสุขภาพขนาดใหญ่

กรรมการโดยตำแหน่งของกรุงเทพมหานครประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานระดับกรมและหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร เช่น ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนกองบัญชาการตำรวจนครบาล ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์ ผู้แทนกรมสรรพสามิต ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ผู้แทนกรมคุมประพฤติ ศึกษาธิการจังหวัด กรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักการจราจรและขนส่ง ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาสังคม ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ผู้อำนวยการสำนักการแพทย์ และผู้อำนวยการ สคอ. ตามคำนิยามในมาตรา 3 นอกจากนี้ ยังมีผู้แทนสภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคมหรือคุ้มครองผู้บริโภค ด้านสาธารณสุข และด้านกฎหมาย เช่นเดียวกับระดับจังหวัด โดยมีผู้อำนวยการสำนักอนามัยเป็นกรรมการและเลขานุการ และสามารถแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ในสำนักอนามัยไม่เกิน 2 คนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกัน จะเห็นได้ว่าคณะกรรมการระดับจังหวัดและกรุงเทพมหานครมีหลักคิดร่วมกัน คือ การจัดตั้งกลไกประสานงานเชิงพื้นที่ที่มีผู้บริหารสูงสุดของพื้นที่เป็นประธาน มีหน่วยงานด้านกฎหมาย ตำรวจ สาธารณสุข การศึกษา สังคม ท่องเที่ยว ประชาสัมพันธ์ สรรพสามิต และภาคเยาวชนร่วมเป็นองค์ประกอบ อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างสำคัญอยู่ที่บริบทการบริหาร โดยระดับจังหวัดเน้นการเชื่อมโยงกับส่วนราชการประจำจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขณะที่กรุงเทพมหานครเน้นการประสานหน่วยงานระดับกรมและสำนักต่าง ๆ ภายใต้กรุงเทพมหานคร เพื่อรองรับปัญหาที่ซับซ้อนของเมืองใหญ่

ในด้านอำนาจหน้าที่ แผนผังได้สรุปบทบาทของคณะกรรมการทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและระดับจังหวัดไว้ 8 ด้าน ได้แก่ การเสนอแนะเชิงนโยบาย การขับเคลื่อนแผนงาน การบังคับใช้กฎหมาย การประสานงานและให้คำปรึกษา การคุ้มครองเด็กและเยาวชน การสอดประสานนโยบาย การติดตามและประเมินผล และการปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่กฎหมายหรือคณะกรรมการมอบหมาย อำนาจหน้าที่เหล่านี้สะท้อนว่าคณะกรรมการไม่ได้มีหน้าที่เฉพาะการประชุมหรือเสนอความเห็นเท่านั้น แต่เป็นกลไกที่ต้องผลักดันให้เกิดแผนงานระดับพื้นที่ สนับสนุนการบังคับใช้กฎหมาย ประสานหน่วยงานรัฐและเอกชน ติดตามประเมินผลมาตรการ และกำหนดแนวทางเพื่อลดและเลิกการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะการเฝ้าระวังไม่ให้เด็กและเยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

โดยสรุป แผนผังคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานครและระดับจังหวัดสะท้อนกลไกการกระจายการขับเคลื่อนนโยบายจากส่วนกลางสู่พื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม โครงสร้างดังกล่าวทำให้การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถเชื่อมโยงทั้งมิติกฎหมาย สุขภาพ สังคม การศึกษา เยาวชน การคุ้มครองผู้บริโภค และการบริหารพื้นที่เข้าด้วยกัน หากคณะกรรมการสามารถใช้บทบาทตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างครบถ้วน กลไกนี้จะเป็นจุดเชื่อมสำคัญระหว่างนโยบายระดับชาติและการปฏิบัติจริงในพื้นที่ ช่วยให้การมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสอดคล้องกับบริบทของแต่ละจังหวัดและกรุงเทพมหานคร

พร้อมทั้งสนับสนุนเป้าหมายการลดผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อประชาชนและสังคมโดยรวม

➤ บทบาทของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 จังหวัดขอนแก่น ในการบังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

นำเสนอโดย **ดร.วันทนา กลางบุรีมย์** รองผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 จังหวัดขอนแก่น

คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับจังหวัดเป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงนโยบายระดับชาติกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นรองประธาน และมีกรรมการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อัยการจังหวัด ปลัดจังหวัด ตำรวจภูธรจังหวัด ท้องถิ่นและกีฬาจังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด คุมประพฤติจังหวัด สำนักงานป้องกันควบคุมโรค ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสภาเด็กและเยาวชน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านสังคม สาธารณสุข และกฎหมาย โดยมีนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการระดับจังหวัดครอบคลุม 8 มิติ ได้แก่ การเสนอแนะนโยบาย มาตรการ และการบังคับใช้กฎหมาย การขับเคลื่อนแผนงานและมาตรการในระดับจังหวัด การบังคับใช้กฎหมายและการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูผู้มีปัญหาจากการบริโภค การให้คำปรึกษาและประสานหน่วยงานรัฐและเอกชน การกำหนดแนวทางลดและเลิกการบริโภคเพื่อคุ้มครองเด็กและเยาวชน การกำหนดแนวทางที่สอดคล้องกับนโยบายด้านการบำบัดรักษา การติดตาม ประเมินผล และรายงานผลต่อคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงการปฏิบัติงานอื่นตามที่กฎหมายหรือคณะกรรมการระดับชาติมอบหมาย

ในส่วนของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 มีบทบาทสำคัญในฐานะกรรมการระดับจังหวัดและกลไกสนับสนุนเชิงวิชาการ โดยทำหน้าที่ถ่ายทอดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการจากระดับชาติสู่ระดับจังหวัด สนับสนุนข้อมูลสถานการณ์และข้อมูลวิชาการเพื่อตัดสินใจ ติดตาม ประเมินผล และคืนข้อมูลแก่คณะกรรมการ ตลอดจนประสาน เชื่อมโยง และบูรณาการการทำงานระหว่างจังหวัดในเขตสุขภาพ บทบาทดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิด 4C Model ได้แก่ Coordinator, Capacity Builder, Coach & Consultant และ Controller & Evaluator

อย่างไรก็ตาม การขับเคลื่อนกลไกระดับจังหวัดยังเผชิญความท้าทายหลายประการ ได้แก่ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการและหน่วยงานยังไม่ชัดเจน ความต่อเนื่องของการประชุมและการติดตามผลยังจำกัด การเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบทำให้แผนและเอกสารล่าช้า ภาคประชาชนยังไม่ถูกดึงเข้ามาเป็นกลไกอย่างชัดเจน ปัญหาหน่วยงานยังไม่ถูกนำเข้าสู่คณะกรรมการเพื่อแก้ไขอย่างจริงจัง และระบบรายงานยังพึ่งพาเอกสารหรือหนังสือราชการมากกว่าระบบข้อมูลออนไลน์แบบทันเวลา

ข้อเสนอสำคัญต่อคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับชาติ คือ ควรพัฒนากลไกธรรมาภิบาลของคณะกรรมการจังหวัดให้มีบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ และตัวชี้วัดที่ชัดเจน จัดทำระบบ

ฐานข้อมูลกลางและ Dashboard ระดับประเทศ สนับสนุนงบประมาณและการพัฒนาศักยภาพบุคลากร รวมทั้งส่งเสริมการบูรณาการข้อมูลและการดำเนินงานระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ โปร่งใส มีส่วนร่วม และสามารถลดผลกระทบจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้อย่างยั่งยืน

➤ บทบาทภาคประชาสังคมในการบังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

นำเสนอโดย **นายบรรจง สุระวงศ์** เครือข่ายองค์กรงดเหล้า จังหวัดอำนาจเจริญ

จากการถอดบทเรียนบทบาทของภาคประชาสังคมจังหวัดอำนาจเจริญในการสนับสนุน เฝ้าระวัง และมีส่วนร่วมต่อการบังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ภายใต้บริบทของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และการขับเคลื่อนตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ฉบับใหม่ พ.ศ. 2568 โดยเชื่อมโยงมาตรการทางกฎหมายกับพลังชุมชน ธรรมนูญสุขภาพ และกลไกภาคีเครือข่ายในระดับพื้นที่

สถานการณ์จังหวัดอำนาจเจริญ พ.ศ. 2567 สะท้อนปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในหลายมิติ ได้แก่ การซื้อสุรานอกเวลาที่กฎหมายกำหนด ร้อยละ 13.60 ความรุนแรงในครอบครัวที่สัมพันธ์กับการดื่ม ร้อยละ 2.00 อุบัติเหตุจราจรจากเมาแล้วขับ ร้อยละ 0.70 และการขายในสถานที่ห้ามขาย ร้อยละ 1.56 ซึ่งเป็นลำดับสุดท้ายของประเทศ สะท้อนทั้งปัญหาที่ต้องเฝ้าระวังและโอกาสในการพัฒนาอำนาจเจริญให้เป็นพื้นที่ต้นแบบด้านการบังคับใช้กฎหมายควบคู่กับมาตรการทางสังคม

แนวทางการดำเนินงานของภาคประชาสังคมจังหวัดอำนาจเจริญใช้การผสมผสานระหว่าง “Hard Power” และ “Soft Power” โดย Hard Power คือการใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น การห้ามขายในสถานที่ต้องห้าม การห้ามดื่มในสถานที่ต้องห้าม และการควบคุมการโฆษณาหรือการส่งเสริมการขาย ส่วน Soft Power คือการใช้พลังชุมชน ธรรมนูญสุขภาพ กติกาสังคม และการรณรงค์สร้างค่านิยมใหม่เพื่อลดค่าใช้จ่ายในงานบุญ งานประเพณี ลดอุบัติเหตุและความรุนแรง และสร้างความปลอดภัยในชุมชน

กระบวนการขับเคลื่อนประกอบด้วยหลายรูปแบบ ได้แก่ การเข้าร่วมเวทีระดับภาคเพื่อศึกษาและทำความเข้าใจกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ฉบับใหม่ การจัดเวทีระดมความคิดเห็นเพื่อจัดทำข้อมูลระดับจังหวัดและกฎหมายคุ้มครองเด็กและเยาวชน การประชุมสานพลังภาครัฐและภาคประชาชนเพื่อขับเคลื่อนนโยบายท่องเที่ยวปลอดภัยในช่วงเทศกาลสงกรานต์ การยื่นหนังสือ ข้อมูล และข้อห่วงใยต่อการแก้ไขกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และกฎหมายยาสูบ ตลอดจนการร่วมตรวจเตือน ประชาสัมพันธ์ และรณรงค์สร้างความตระหนักรู้ต่อกฎหมายในพื้นที่จริง

ผลการดำเนินงานสำคัญ คือการยกระดับงานเฝ้าระวังจากการรณรงค์ทั่วไปสู่การสร้างกลไกเชิงนโยบายและการปฏิบัติจริงในระดับพื้นที่ เช่น การผลักดันมาตรการป้องกันเยาวชนจากเหล้า บุหรี่ และบุหรี่ไฟฟ้า การสนับสนุนพื้นที่สถานศึกษาปลอดเหล้า-บุหรี่ การบังคับใช้กฎหมายกับร้านจำหน่ายอย่างจริงจัง การขับเคลื่อนนโยบายงานศพปลอดเหล้าในระดับอำเภอ และการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในพื้นที่เป้าหมาย นอกจากนี้ ภาคประชาสังคมยังเชื่อมประสานกับคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ

ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน สภาดังและเยาวชน และเครือข่าย YSDN เพื่อสร้างกลไกเฝ้าระวัง และสื่อสารกับเยาวชนอย่างต่อเนื่อง

บทเรียนสำคัญจากจังหวัดอำนาจเจริญ คือ ภาคประชาสังคมสามารถทำหน้าที่เป็น “กลไกกลาง” ที่เชื่อมระหว่างกฎหมาย หน่วยงานรัฐ และชุมชน โดยช่วยสะท้อนปัญหาจากพื้นที่ สนับสนุนข้อมูลเชิงประจักษ์ เฝ้าระวังการละเมิดกฎหมาย และสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน การบังคับใช้กฎหมายจึงจะเกิดผลได้เมื่อมีทั้งกลไกทางราชการที่เข้มแข็ง และพลังสังคมที่ร่วมออกแบบ กำกับ ติดตาม และทำให้มาตรการกลายเป็นข้อตกลงร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน

5.3 เวทีเสวนาวิชาการ “การสร้างสภาพแวดล้อมและปรับค่านิยม เพื่อลดการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมไทยยุคใหม่”

➤ งานวิจัย “ประเมินผลการรณรงค์ จดเหล่าเข้าพรรษาปี 2568: กรณีศึกษาประชาชนอายุ 15 ปีขึ้นไปใน 12 จังหวัดทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ และภาคอีสาน”

นำเสนอโดย **ดร.สุริยัน บุญแท้** นักวิจัยอิสระ

โครงการนี้จัดขึ้นเพื่อสำรวจการรับรู้และความคิดเห็นต่อการรณรงค์จดเหล่าเข้าพรรษา และวิเคราะห์ทิศทางและแนวโน้มพฤติกรรมการดื่มในช่วงเข้าพรรษา เก็บข้อมูลจากประชาชนอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่ได้จากการสุ่มใน 12 จังหวัดทั่วทุกภูมิภาค ระหว่างวันที่ 25 กันยายน - 6 ตุลาคม พ.ศ. 2568 จำนวน 3,913 ตัวอย่าง ผลการศึกษา กว่า 2 ใน 3 หรือร้อยละ 69.8 ประเมินการประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไปจำนวน 38.512 ล้านคน พบเห็น/รับรู้ถึงสื่อประชาสัมพันธ์ “จดเหล่าเข้าพรรษาปี 2568” ด้านพฤติกรรมการดื่ม พบว่าเมื่อก่อนดื่มปัจจุบัน ร้อยละ 48.5 ประเมินการ 26.746 ล้านคน ในกลุ่มนี้กว่าครึ่งหรือร้อยละ 51.3 ดื่มประจำอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 281.56 บาทต่อครั้ง โดยเป็นนักดื่มเยาวชนอายุ 15 - 19 ปี จำนวน 1.056 ล้านคน ความชุกร้อยละ 25.8

ผลสำรวจพฤติกรรม “จดเหล่าเข้าพรรษาปี 2568” จากผู้ที่ดื่มนอกพรรษา หรือในช่วง 9 เดือนที่ผ่านมา จำแนกได้เป็น 4 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มที่งดตลอดเทศกาลเข้าพรรษา มีจำนวน 4.514 ล้านคน หรือร้อยละ 16.9 2) กลุ่มที่งดเป็นบางช่วง มีจำนวน 1.592 ล้านคน หรือร้อยละ 6.0 3) กลุ่มที่ไม่งดแต่ลดการดื่มลง มีจำนวน 2.506 ล้านคน หรือร้อยละ 9.4 รวมผู้ที่ลดละเลิกในช่วงเข้าพรรษา จำนวน 8.612 ล้านคน หรือร้อยละ 32.3 และ 4) กลุ่มที่ดื่มไม่ต่างจากเดิม มีจำนวน 18.133 ล้าน หรือร้อยละ 67.7 กลุ่มที่มีการลดละเลิกส่วนใหญ่ร้อยละ 89.7 ได้รับผลดี โดยเฉพาะสุขภาพร่างกายดีขึ้น สุขภาพจิตใจดีขึ้น และประหยัดค่าใช้จ่ายได้ โดยประมาณการได้ว่าในช่วง 3 เดือนนี้ช่วยให้ประเทศประหยัดได้เกือบ 1.5 หมื่นล้านบาท

จากผลสำรวจ ผู้วิจัยเห็นว่าหากการรณรงค์จดเหล่ายังคงอิงกับเทศกาลเข้าพรรษาต่อไป มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมให้สังคมตระหนักรู้ถึงความสำคัญของเทศกาลเข้าพรรษาและการรักษาศีลในช่วง 3 เดือนของการเข้าพรรษา หรือในอีกทางหนึ่ง อาจหันมารณรงค์ลดละเลิกในทิศทางใหม่ ด้วยการปลูกฝังสร้างค่านิยมการไม่ดื่ม การปฏิเสธเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในทุกช่วงเวลาหรือทุกโอกาส เน้นมิติสุขภาพเป็นหลัก

ร่วมกับมิติทางเศรษฐกิจ สังคม ความปลอดภัยจากอุบัติเหตุทางถนน รวมถึงภัยจากการดื่มที่มีต่อผู้อื่น ทั้งนี้ การรณรงค์ยังคงใช้ช่องทางโทรทัศน์เป็นหลัก และเน้นผ่านโซเชียลมีเดียเพิ่มมากขึ้น พร้อมกับทำกิจกรรมรณรงค์ในพื้นที่ให้มากขึ้น สนับสนุนให้มีการรณรงค์ดลในในกลุ่มผู้หญิงและเยาวชนอย่างจริงจังต่อเนื่อง ด้วยชุดข้อมูลด้านสุขภาพ การรักษารูปร่าง ความงาม การจัดการความเครียดโดยไม่ใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือของมีเมาอื่น นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้มีการตั้งศูนย์คัดกรองและบำบัดผู้ติดสุราประจำชุมชน และหาจุดเริ่มต้นให้กับผู้ที่กำลังลดละเลิกการดื่มในช่วงเข้าพรรษา และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในกลุ่มที่งดเป็นบางช่วงและไม่งดแต่ลดการดื่มลง ไปสู่การงดตลอดเทศกาลเข้าพรรษา

➤ งานวิจัย “โครงการสร้างค่านิยมเพื่อลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์”

นำเสนอโดย นางสาวพจนา จิตรจักษ์ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การสร้างค่านิยมเพื่อลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นกลยุทธ์สำคัญของแผนปฏิบัติการด้านการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับชาติ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2565–2570) ที่มุ่งสร้างบรรทัดฐานทางสังคม (Social Norm) ให้การไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นพฤติกรรมที่ได้รับการยอมรับในสังคม การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับค่านิยมต่อการลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรไทย เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนค่านิยมจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และนำเสนอข้อมูลเพื่อใช้กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนานโยบาย มาตรการ และกิจกรรมสร้างค่านิยมเพื่อลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การศึกษาค้นคว้านี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional Survey) เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 8,000 คน ครอบคลุม 25 จังหวัดทั่วประเทศ โดยใช้แบบสอบถามค่านิยมต่อการลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ทัศนคติ (Attitude) การรับรู้ (Perception) และการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนค่านิยมระหว่างกลุ่มด้วย Independent Samples t-test และ One-way Analysis of Variance (One-way ANOVA) พร้อมการทดสอบเปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc test) ด้วยวิธี Games–Howell หรือ Tukey HSD ตามความเหมาะสม กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการศึกษา พบว่า ประชากรไทยมีคะแนนค่านิยมต่อการลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เฉลี่ย 79.78 คะแนน (SD = 18.23) จากคะแนนเต็ม 120 คะแนน โดยประชาชนส่วนใหญ่มีค่านิยมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 63.50) รองลงมา ได้แก่ ระดับต่ำ (ร้อยละ 19.10) และระดับสูง (ร้อยละ 17.40) การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนค่านิยมจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าคะแนนค่านิยมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ($p < 0.05$) โดยเพศชายมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าหญิง (74.31 และ 84.16 คะแนน ตามลำดับ) กลุ่มอายุ 20–24 ปี มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด (76.07 คะแนน) ผู้มีสถานภาพ โสด มีคะแนนเฉลี่ย 78.13 คะแนน ผู้สำเร็จการศึกษา

ประชุมวิชาการสู่ระดับภูมิภาค ภาคอีสาน

สมดุลงานอนาคต: พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสุขภาพ

ระดับ ปริญญาตรี มีคะแนนเฉลี่ย 77.10 คะแนน และผู้มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 9,001–15,000 บาท มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด (78.50 คะแนน)

ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่า การสร้างค่านิยมเพื่อลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ควรใช้แนวทางเดียวกับทุกกลุ่มประชากร แต่ควรกำหนดนโยบาย มาตรการ และออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย โดยให้ความสำคัญกับกลุ่มที่มีคะแนนค่านิยมต่ำกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ เพื่อส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐานทางสังคม (Social Norm) ให้การไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นเรื่องปกติของสังคม อันจะนำไปสู่การลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างยั่งยืน

ประชุมวิชาการสู่ระดับภูมิภาค ภาคอีสาน

สมดุลงานอนาคต: พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสุขภาพ

บทที่ 6 บทคัดย่อ ประเภทผลงานวิจัย

ประชุมวิชาการสารระดับภูมิภาค ภาคอีสาน

สมดุลงานภาค: พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสุขภาพ

ชื่อเรื่อง การพัฒนาระบบตรวจสอบ เฝ้าระวัง และบังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบออนไลน์

(Alcohol & Tobacco Online Surveillance and Enforcement System : AT-SES)

ชื่อผู้วิจัย นายธีรภัทร์ ปรีชาพิริยะกุล

ชื่อผู้ร่วมวิจัย นายสุฤษดิ์ กุคำอู

สถานที่ทำงาน สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี

บทนำ การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลิตภัณฑ์ยาสูบเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมในวงกว้าง การบังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลิตภัณฑ์ยาสูบในระดับพื้นที่ยังประสบปัญหาด้านการจัดการข้อมูลที่กระจัดกระจาย ขาดความเชื่อมโยง และไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการติดตาม เฝ้าระวัง และวางแผนการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาแอปพลิเคชันช่วยตรวจสอบร้านค้าขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบออนไลน์ของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี และประเมินผลการนำแอปพลิเคชันไปใช้ในการปฏิบัติงาน

วิธีการวิจัย การวิจัยใช้รูปแบบ Research and Development (R&D) ร่วมกับแนวคิด Design Thinking ประกอบด้วย 3 ระยะ ได้แก่ การศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา (R1D1) การพัฒนาและทดสอบระบบ (R2D2) และการประเมินผลและขยายผล (R3D3) กลุ่มผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนา ได้แก่ เจ้าหน้าที่เทคโนโลยีสารสนเทศและผู้รับผิดชอบงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ เครื่องมือที่พัฒนาขึ้นคือ โปรแกรมระบบตรวจสอบ เฝ้าระวัง และบังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบออนไลน์ (Alcohol and Tobacco Online Surveillance and Enforcement System: AT-SES) ซึ่งพัฒนาในรูปแบบ Website Application ทำงานร่วมกับ Line Official Account และ Telegram โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า ระบบ AT-SES สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยลดความซ้ำซ้อนในการตรวจสอบร้านค้า เพิ่มความถูกต้องของข้อมูล และสนับสนุนการติดตามสถานะการดำเนินงานแบบเรียลไทม์ ระบบสามารถแสดงข้อมูลเชิงพื้นที่ผ่านแผนที่ดิจิทัล สรุปรายงานในรูปแบบ Dashboard และส่งออกข้อมูลเป็นไฟล์ PDF และ Excel เพื่อใช้ในการวางแผนและดำเนินคดีตามกฎหมาย ปัจจุบันมีการขยายผลการใช้งานครอบคลุมทั้ง 12 เขตสุขภาพทั่วประเทศ โดยมีผู้ใช้งานรวมหลายพันราย และมีการบันทึกข้อมูลการตรวจสอบร้านค้าจำนวนมาก ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานจำนวน 25 คน พบว่ามีความพึงพอใจต่อการใช้อย่างมีประสิทธิภาพของระบบอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 3.68 ในปี 2566 เป็น 4.61 ในปี 2568

สรุป ระบบ AT-SES เป็นนวัตกรรมดิจิทัลที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการข้อมูล การเฝ้าระวัง และการบังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลิตภัณฑ์ยาสูบ สามารถสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายและยกระดับการดำเนินงานด้านการควบคุมปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

คำสำคัญ ระบบตรวจร้านค้าออนไลน์, การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, ผลิตภัณฑ์ยาสูบ, แอปพลิเคชันออนไลน์, การบังคับใช้กฎหมาย, AT-SES

ชื่อเรื่อง การพัฒนาข้อเสนอ เปลี่ยน “อบายมุข” สู่ “วัฒนธรรม”: แนวทางการลดผลกระทบจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยใช้กรอบแนวคิดทางศาสนาและจิตวิญญาณในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

ชื่อผู้วิจัย รัชนิชา เอยรอต

สถานที่ทำงาน สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น

บทนำ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นปัญหาสุขภาพและสังคมที่ส่งผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว และชุมชน โดยเฉพาะในบริบทที่การเติบโตทางเศรษฐกิจและการตลาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้การดื่มถูกมองเป็นเรื่องปกติมากขึ้น ขณะเดียวกันในมุมมองทางพระพุทธศาสนา การดื่มสุรจัดเป็นหนึ่งใน “อบายมุข” และขัดต่อหลักศีล 5 ดังนั้น ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นมีสัดส่วนประชากรที่เป็นนักดื่มในระดับสูง จึงจำเป็นต้องพัฒนาแนวทางลดผลกระทบที่เชื่อมโยงหลักศาสนา วัฒนธรรมท้องถิ่น และการทำงานเชิงพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาข้อเสนอแนวทางการลดผลกระทบจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยใช้กรอบแนวคิดทางศาสนา “หลักวัฒนธรรม” ให้สอดคล้องกับบริบทวัฒนธรรมภาคอีสาน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้โดยหน่วยงานและภาคีเครือข่ายในระดับพื้นที่

วิธีการวิจัย ดำเนินการโดยทบทวนและรวบรวมเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีด้านศาสนาและสาธารณสุข รวมถึงข้อมูลสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบในจังหวัดขอนแก่น จากนั้นสังเคราะห์ข้อเสนอเชิงปฏิบัติภายใต้กรอบ “วัฒนธรรม” 6 ประการ พร้อมกำหนดแนวทางดำเนินงาน ผู้ขับเคลื่อนหลัก พื้นที่เสี่ยงเป้าหมาย และผลลัพธ์ที่คาดหวัง

ผลการวิจัย ผลการสังเคราะห์ได้ข้อเสนอ “วัฒนธรรม 6 ประการ” ได้แก่ 1) อาโรคยะ ส่งเสริมกิจกรรมสุขภาพทดแทนพฤติกรรมเสี่ยง 2) ศีล เชื่อมโยงวินัย กฎหมาย และการจัดการพื้นที่เสี่ยง 3) สุตะ พัฒนาความรู้ด้านสุขภาพและการรู้เท่าทันปัจจัยเสี่ยง 4) จาคะ สร้างเครือข่ายพี่เลี้ยงและแรงจูงใจเชิงบวกสำหรับผู้ต้องการเลิกดื่ม 5) ปัญญา ปลุกฝังค่านิยม “ไม่ดื่มคือฉลาด” และ 6) ปฏิภาณ เสริมทักษะการปฏิเสธและภูมิคุ้มกันในเยาวชน โดยมีภาคีสำคัญ ได้แก่ เทศบาล สาธารณสุข ตำรวจ สถานศึกษา วัด ผู้นำชุมชน อสม. และผู้เลิกดื่มสำเร็จ ร่วมดำเนินงานในพื้นที่เสี่ยง เช่น เขตเมือง รอบสถานศึกษา ถนนมิตรภาพ และชุมชนระดับหมู่บ้าน

สรุป การเปลี่ยนกรอบคิดจาก “อบายมุข” สู่ “วัฒนธรรม” ช่วยยกระดับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากการห้ามปรามไปสู่การสร้างทางเลือกเชิงบวก ผ่านสุขภาพ วินัย ความรู้ การเกื้อกูล ปัญญา และทักษะชีวิต อันนำไปสู่สุขภาวะทางกายและใจของประชาชน ครอบครัว และชุมชน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรผลักดันการใช้ “วัฒนธรรม” เป็นเครื่องมือเสริมในการปรับพฤติกรรม การดื่ม ผ่านวิถีชีวิต วัฒนธรรม และจิตวิญญาณ โดยทดลองในพื้นที่นำร่องที่มีบริบทเอื้ออำนวย พร้อมพัฒนากลไกความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐ สถานศึกษา วัด ชุมชน และภาคประชาสังคม เพื่อขยายผลสู่มาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับพื้นที่อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ วัฒนธรรม, อบายมุข, การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, ศาสนาและจิตวิญญาณ, จังหวัดขอนแก่น

ประชุมวิชาการสารระดับภูมิภาค ภาคอีสาน

สมุดแห่งชาติ: พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสุขภาพ

ชื่อเรื่อง แรงจูงใจ กลไกสังคม และบทบาทชุมชนในการสนับสนุนผู้หญิงวัยทำงานปรับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์:

กรณีศึกษากิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษาในชุมชนตำบลหนองชน จังหวัดนครพนม

ชื่อผู้วิจัย จันทิรา สาริ

ชื่อผู้ร่วมวิจัย อธิธรรม วุฒินันท์ชัยแก้ว, ชัยวัฒน์ อินโซยา, ตรีนุช คำทะเนตร, เกียรติศักดิ์ เชื้อมงาม, ชลกันต์ วงศ์เข้มมา, รัชมี เรียมแสน

สถานที่ทำงาน สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า ภาคอีสานตอนบน

บทนำ เครือข่ายองค์กรงดเหล้า จังหวัดนครพนม ดำเนินกิจกรรมรณรงค์ “งดเหล้าเข้าพรรษา” อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 และขยายกลุ่มเป้าหมายสู่ผู้หญิงวัยทำงานในชุมชน เนื่องจากแนวโน้มการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในผู้หญิงไทยเพิ่มสูงขึ้น ขณะที่ผลกระทบต่อสุขภาพ ครอบครัว และสังคมมีความซับซ้อน การทำความเข้าใจแรงจูงใจ ปัจจัยสนับสนุน และกลไกชุมชนจึงมีความสำคัญต่อการออกแบบมาตรการลด ละ เลิกการดื่มที่สอดคล้องกับบริบทชีวิตจริงของผู้หญิงวัยทำงาน

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดื่ม แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษา ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จในการงดดื่มครบ 3 เดือน และกลไกทางสังคมที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการดื่มของผู้หญิงวัยทำงานในตำบลหนองชน อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

วิธีการวิจัย ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน โดยสำรวจผู้หญิงวัยทำงานอายุ 21–59 ปี ที่เข้าร่วมกิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษา พ.ศ. 2566–2567 จำนวน 204 คน ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มกับผู้หญิงวัยทำงาน ผู้นำชุมชน อสม. และภาคีเครือข่ายในพื้นที่ พร้อมขับเคลื่อนกระบวนการชุมชน ได้แก่ วิเคราะห์ปัญหา วางแผนร่วม ดำเนินกิจกรรม ติดตามหนุนเสริม และใช้กลยุทธ์ทางสังคม “5 ข.” คือ ขวน ช่วย ชม เชียร์ และเชิดชูเกียรติ

ผลการวิจัย พบว่า ผู้หญิงวัยทำงานส่วนใหญ่ยังมีพฤติกรรมการดื่ม โดยร้อยละ 73.0 ยังมีพฤติกรรมดื่ม ร้อยละ 71.0 นิยมดื่มเบียร์ ร้อยละ 63.0 ดื่มในงานบุญประเพณีและกิจกรรมสังสรรค์ในชุมชน และร้อยละ 72.5 ดื่มแบบนาน ๆ ครั้ง แรงจูงใจสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ ความตระหนักด้านสุขภาพและการดูแลตนเอง ร้อยละ 66.5 การลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ความรับผิดชอบต่อครอบครัว และการเป็นแบบอย่างที่ดีให้บุตรหลาน หลังเข้าร่วมกิจกรรม ร้อยละ 71.0 สามารถงดเหล้าครบพรรษา ร้อยละ 74.0 มีความตั้งใจงดเหล้าเพิ่มขึ้นในปี 2567 และร้อยละ 68.5 มีแนวโน้มงดต่อเนื่องในอนาคต ปัจจัยสำคัญคือความตั้งใจส่วนบุคคล การสนับสนุนจากครอบครัว แรงหนุนจากชุมชน และมาตรการทางสังคม เช่น งานศพปลอดเหล้า งานประเพณีปลอดเหล้า และกิจกรรมสร้างสรรค์ในชุมชน

สรุป การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการดื่มของผู้หญิงวัยทำงานเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน โดยกลไกชุมชนที่มีการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องช่วยสร้างแรงสนับสนุน ลดแรงกดดันทางสังคม และเพิ่มโอกาสในการงดดื่มได้สำเร็จ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรพัฒนาเครือข่ายชุมชนที่ออกแบบมาตรการลดการดื่มให้สอดคล้องกับบริบทชีวิตของผู้หญิงวัยทำงาน บูรณาการมิติสุขภาพ ครอบครัว และสังคม เสริมความร่วมมือของ อบต. หน่วยงานสาธารณสุข ผู้นำชุมชน อสม. และภาคประชาชน ขยายมาตรการทางสังคมระดับชุมชน และนำบทเรียนจากตำบลหนองชนไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่น โดยมีระบบติดตามและประเมินผลที่เหมาะสมกับบริบทแต่ละชุมชน

คำสำคัญ ผู้หญิงวัยทำงาน, งดเหล้าเข้าพรรษา, กลไกชุมชน, การลดการดื่มแอลกอฮอล์, มาตรการทางสังคม

ประชุมวิชาการสู่ระดับภูมิภาค ภาคอีสาน

สมดุลงานอนาคต: พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสุขภาพ

บทที่ 7 บทคัดย่อ ประเภทแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ

ประชุมวิชาการสารระดับภูมิภาค ภาคอีสาน

สมุดแห่งชาติ: พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดัดแปลงล้อรถเพื่อการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสุขภาพ

ชื่อเรื่อง โครงการ “ฮ่วมบุญฮ่วมใจ ไพรบึงอุ่นฮัก” เพื่อขับเคลื่อนการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยกลไก

คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอไพรบึง

ชื่อเจ้าของผลงาน นางสาวจิราภรณ์ นามกระจำ

ผู้ร่วมผลงาน นายธรรมบุญ มีสน

สถานที่ทำงาน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอไพรบึง อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

บทนำ สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปของอำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ยังเป็นปัญหาสาธารณสุขสำคัญ แม้อัตราการดื่มมีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 34.19 ในปี 2565 เหลือร้อยละ 21.37 ในปี 2567 แต่การดื่มยังเชื่อมโยงกับปัญหาอุบัติเหตุทางถนน ความรุนแรง การทะเลาะวิวาท ขยะจากงานบุญประเพณี และภาระทางเศรษฐกิจของครัวเรือน โดยเฉพาะค่านิยม “มีงานบุญต้องมีเหล้า” สำนักงานสาธารณสุขอำเภอไพรบึงจึงขับเคลื่อนโครงการผ่านกลไกคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมทางสังคม

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากระบวนการขับเคลื่อนการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยกลไก พชอ. ไพรบึง ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ลดผลกระทบเชิงลบจากการดื่ม และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการลด ละ เลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับชุมชน

วิธีการดำเนินงาน ดำเนินงานช่วงปี 2566–2569 โดยจัดทำแผนปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์ผ่านการวิเคราะห์ต้นไม้ปัญหา SWOT Analysis และ TOWS Matrix เพื่อกำหนด 4 กลยุทธ์หลัก ได้แก่ สร้างพลังคนและข้อมูล สื่อสารสร้างการรับรู้ ขับเคลื่อนด้วยกลไกพื้นที่ และเสริมพลังสู่ความยั่งยืน พร้อมกำหนดบันไดผลลัพธ์ 5 ขั้น และประเมินผลแบบมีส่วนร่วมจากระดับอำเภอสู่ตำบลและหมู่บ้าน

ผลการดำเนินงาน โครงการก่อให้เกิดผลลัพธ์เชิงรูปธรรม 5 ขั้น ได้แก่ 1) คณะทำงานมีศักยภาพ มีข้อมูล สถานการณ์ ยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการ 2) ประชาชนและภาคีเครือข่ายรับรู้ เข้าใจ และมีส่วนร่วม 3) เกิดข้อตกลงและกลไกควบคุมในพื้นที่ เช่น ธรรมนูญตำบล ข้อตกลงหมู่บ้าน พื้นที่ปลอดเหล้า งานบุญประเพณีปลอดเหล้า และร้านค้าปฏิบัติตามกฎหมาย 4) เกิดการดำเนินงานต่อเนื่อง การเรียนรู้ และนวัตกรรม เช่น ผู้นำต้นแบบ ร้านค้าสีขาว และตำบลต้นแบบ และ 5) อัตราการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดลงเหลือร้อยละ 14.08 ในปี 2568 และร้อยละ 15.82 ในปี 2569 อุบัติเหตุทางถนนลดลงเหลือร้อยละ 16.24 และ 17.70 ตามลำดับ พร้อมทั้งมีผู้สมัครใจเข้ารับการบำบัดสุราเพิ่มขึ้น

สรุป การใช้กลไก พชอ. เป็นศูนย์กลางบูรณาการ ทำให้เกิดการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เชื่อมโยงกับวาระพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ และเกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมในชุมชน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรกำหนดให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นวาระสำคัญระดับอำเภอ โดยใช้กลไก พชอ. เป็นศูนย์กลางบูรณาการทุกภาคส่วน สนับสนุนธรรมนูญชุมชน พื้นที่ปลอดเหล้า การสื่อสารสาธารณะต้นแบบชุมชน และนวัตกรรมพื้นที่ เพื่อขยายผลและสร้างความยั่งยืนในการลดผลกระทบจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในทุกมิติ

คำสำคัญ การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ, การมีส่วนร่วมของชุมชน, งานบุญปลอดเหล้า, อำเภอไพรบึง

ประชุมวิชาการสารระดับภูมิภาค ภาคอีสาน

สมุดแห่งชาติ: พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสุขภาพ

ชื่อเรื่อง “ชุดปฏิบัติการจัดระเบียบสังคม เมืองขอนแก่น”: กรณีศึกษาต้นแบบการบูรณาการการทำงานระดับอำเภอเพื่อ
การเฝ้าระวังและบังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ชื่อเจ้าของผลงาน ธัญญลักษณ์ อัมพวัน

ผู้ร่วมผลงาน เฉลิมเดช เนื่องสุวรรณลักษณ์

สถานที่ทำงาน สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 จังหวัดขอนแก่น

บทนำ จังหวัดขอนแก่นเป็นจังหวัดขนาดใหญ่ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการเติบโตทางเศรษฐกิจและกิจกรรม
ทางการตลาดของธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างคึกคัก ทั้งสถานบริการ สถานประกอบการค้าสถานบริการ
ร้านอาหาร ร้านสะดวกซื้อ และการโฆษณาส่งเสริมการขาย ส่งผลให้ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปมีอัตราการดื่มเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์สูงถึงร้อยละ 64.1 ในปี 2567 ซึ่งเป็นอัตราสูงมากในระดับประเทศ อำเภอเมืองขอนแก่นจึงพัฒนารูปแบบการ
ทำงานแบบบูรณาการผ่าน “ชุดปฏิบัติการจัดระเบียบสังคมจังหวัดขอนแก่น” เพื่อเฝ้าระวังและบังคับใช้กฎหมายควบคุม
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ควบคู่กับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์ เพื่อถอดบทเรียนการบูรณาการการทำงานระดับอำเภอด้านการเฝ้าระวังและบังคับใช้กฎหมายควบคุม
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ระหว่างปี 2568-2569 รวมถึงพัฒนาศักยภาพด้านกฎหมาย ระบบจัดเก็บ
ข้อมูล และกลไกประสานงานข้ามภาคส่วน

วิธีการดำเนินงาน ดำเนินงานในรูปแบบการปฏิบัติการบูรณาการ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 27 หน่วยงาน เช่น ตำรวจ
ทหาร ฝ่ายปกครอง สรรพสามิต สาธารณสุข องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็น
ประธานคณะอำนวยการ และปลัดจังหวัดเป็นหัวหน้าชุดปฏิบัติการ ดำเนินการออกตรวจเฝ้าระวังตามแผนอย่างสม่ำเสมอ
สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง พร้อมพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ด้านกฎหมาย การตรวจสอบ การรวบรวมพยานหลักฐาน การใช้
ระบบข้อมูลดิจิทัล และการประสานงานระหว่างหน่วยงาน

ผลการดำเนินงาน ผลการดำเนินงานระหว่างเดือนมกราคม 2568 ถึงพฤษภาคม 2569 ทำให้เกิดกลไกการเฝ้าระวังและ
บังคับใช้กฎหมายที่มีความต่อเนื่องและเป็นระบบ เจ้าหน้าที่มีความเข้าใจบทบาทตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 และพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 มาก
ขึ้น เกิดระบบจัดเก็บข้อมูลการตรวจและการกระทำผิดที่ใช้ร่วมกันระหว่างสาธารณสุข องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ฝ่าย
ปกครอง และตำรวจ รวมทั้งเกิดการวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยง จุดเสี่ยง และกลุ่มเป้าหมาย เพื่อกำหนดแผนตรวจเชิงป้องกัน ลด
การกระทำผิดซ้ำ และสนับสนุนการคุ้มครองเด็ก เยาวชน และประชาชนจากผลกระทบของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

สรุป “ชุดปฏิบัติการจัดระเบียบสังคม เมืองขอนแก่น” เป็นตัวอย่างของการบูรณาการงานระดับอำเภอที่เชื่อมโยงการ
บังคับใช้กฎหมาย การจัดการข้อมูล และการประสานงานหลายภาคส่วน ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ในพื้นที่เมืองที่มีความเสี่ยงสูง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรพัฒนาระบบติดตามประเมินผลและฐานข้อมูลกลางสำหรับชุดปฏิบัติการฯ อย่างต่อเนื่อง
กำหนดตัวชี้วัดที่สะท้อนผลลัพธ์ด้านการลดผลกระทบจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายเชิง
ป้องกันในพื้นที่เสี่ยง และพัฒนารูปแบบการทำงานนี้เป็นต้นแบบเพื่อขยายผลสู่อำเภออื่นของจังหวัดขอนแก่นและพื้นที่อื่น
ต่อไป

คำสำคัญ การบังคับใช้กฎหมาย, เครื่องดื่มแอลกอฮอล์, ชุดปฏิบัติการจัดระเบียบสังคม, การเฝ้าระวัง, จังหวัดขอนแก่น

ประชุมวิชาการสารระดับภูมิภาค ภาคอีสาน

สมุดแห่งชาติ: พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสุขภาพ

ชื่อเรื่อง “แก๊งโมเดล พลังชุมชนช่วยคนเล็กเหล่า”: กรณีศึกษาชุมชนบ้านแก้ง ตำบลบ้านแก้ง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

ชื่อเจ้าของผลงาน นายมงคล ปัญญาประชุม

ผู้ร่วมผลงาน นายปิยศักดิ์ สุคันธพงษ์, นายสาคร ทาธิยา, นายไพฑูรย์ อัจรี

สถานที่ทำงาน สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า ภาคอีสานตอนล่าง และประชาคมงดเหล้าจังหวัดอุบลราชธานี

บทนำ ชุมชนบ้านแก้งมีค่านิยม “เหล้า ยา ปลาบั้ง” เป็นส่วนหนึ่งของวิถีวัฒนธรรม ทั้งการต้อนรับแขก พิธีกรรม และงานเฉลิมฉลอง แต่การดื่มก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ ครอบครัว และชุมชน เช่น การทะเลาะวิวาทและอุบัติเหตุ “แก๊งโมเดล” จึงใช้แนวคิดชุมชนจัดการตนเอง ผลานหลัก “บวร” และกิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษา เป็นเครื่องมือช่วยคนลด ละ เลิกเหล้าอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัญหาและผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนบ้านแก้ง และศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมทางสังคม ความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน และกลไกสนับสนุนการลดผลกระทบจากการดื่มในระดับชุมชน

วิธีการดำเนินงาน ดำเนินงานระหว่างปี พ.ศ. 2563–2568 ในหมู่ที่ 1, 2 และ 11 ตำบลบ้านแก้ง โดยถอดบทเรียนจากการทำงานของผู้นำชุมชนและสัมภาษณ์บุคคลต้นแบบเลิกเหล้า ใช้เครื่องมือ ASSIST คัดกรองระดับการดื่ม จัดตั้งคณะทำงานชุมชนคนสู้เหล้าและทีมจิตอาสา อสม. 15 คน ในนาม “แก๊งฮักแพง เบี่ยงแยงสุขภาพ” ดำเนินงานผ่านกระบวนการ 8 ขั้นตอน ได้แก่ คัดกรองและค้นหาสาเหตุ ฝึกกำลังผู้นำ ชักชวนด้วยความรัก ปฏิญาณตนงดเหล้า ติดตามเยี่ยมเสริมกำลังใจ เชื่อมพลังศาสนา ทบทวนบทเรียน และต่อยอดอาชีพหลังออกพรรษา

ผลการดำเนินงาน จากการคัดกรอง 228 ราย พบผู้ดื่มเสี่ยงสูง 34 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.91 และผู้ดื่มเสี่ยงต่ำ 194 ราย คิดเป็นร้อยละ 85.08 กลุ่มเสี่ยงสูงสามารถลด ละ เลิกได้ 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 64.70 โดยในจำนวนนี้ลดหรือละได้ 11 ราย และเลิกได้ 7 ราย ส่วนกลุ่มเสี่ยงต่ำ 175 รายจาก 194 ราย เข้าร่วมปฏิญาณตนงดเหล้าเข้าพรรษาสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายรวมประมาณ 1,440,000 บาท นอกจากนี้ มากกว่าร้อยละ 90 ของงานศพในพื้นที่จัดเป็นงานปลอดเหล้า ช่วยลดค่าใช้จ่ายครัวเรือนงานละประมาณ 20,000–40,000 บาท

สรุป ความสำเร็จของ “แก๊งโมเดล” เกิดจากทัศนคติเชิงบวกต่อผู้ดื่ม ไม่ตีตรา ใช้หลักเข้าถึง เข้าใจ และใส่ใจ พร้อมระดมพลังครอบครัว ชุมชน วัด โรงเรียน และหน่วยงานรัฐ เพื่อสร้างระบบดูแลช่วยเหลือที่ต่อเนื่องและเป็นมิตร

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรส่งเสริมศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง สนับสนุนผู้นำชุมชนให้เป็นต้นแบบ และประยุกต์ใช้วัฒนธรรม ประเพณี และวันสำคัญทางศาสนาเป็นเครื่องมือสร้างแรงจูงใจในการลด ละ เลิกเหล้า เพื่อขยายผลสู่ชุมชนอื่นอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ แก๊งโมเดล, ชุมชนจัดการตนเอง, งดเหล้าเข้าพรรษา, ชุมชนคนสู้เหล้า, งานบุญปลอดเหล้า

ประชุมวิชาการสารระดับภูมิภาค ภาคอีสาน

สมดุลงานภาค: พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสุขภาพ

ชื่อเรื่อง กลไก พขอ. และการจัดการสภาพแวดล้อม เพื่อช่วยผู้ติดสุรา: อำเภอสรีรันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ

ชื่อเจ้าของผลงาน นางสาวลิษา ไช้สิงห์

ผู้ร่วมผลงาน นางสาวปรัชญาณี คำเหลือ, นางสาวพรณี อุตสาห, นายปรีชา สังข์เพชร

สถานที่ทำงาน สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า ภาคอีสานตอนล่าง และโรงพยาบาลศรีรันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ

บทนำ อำเภอสรีรันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และมีความนิยมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ฝังอยู่ในวิถีชีวิตและงานประเพณี ส่งผลต่อปัญหาสุขภาพ ความรุนแรงในครอบครัว อุบัติเหตุ และปัญหาสุขภาพจิตจากสุรา ข้อมูลปี 2564-2568 สะท้อนแนวโน้มความรุนแรงของโรคพิษสุราเรื้อรังและภาวะจิตจากสุรา จึงมีการยกระดับการดำเนินงานผ่านคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พขอ.) ภายใต้วาระ “สังคมดี” เพื่อจัดการปัญหาอย่างเป็นระบบ

วัตถุประสงค์ เพื่อจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการลดการดื่ม ผ่านมาตรการงานศพและงานบุญปลอดเหล้า โดยกลไก พขอ. และเพื่อพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่มุ่งลดพฤติกรรม การดื่ม ลดผลกระทบทางสังคม และเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืน

วิธีการดำเนินงาน ดำเนินงานระหว่างเดือนมกราคม 2567 ถึงธันวาคม 2568 ในอำเภอสรีรันธ์ โดยใช้กลไก พขอ. เป็นแกนกลางบูรณาการฝ่ายปกครอง ตำรวจ สาธารณสุข อสม. และชุมชน ผ่าน 5 ขั้นตอน ได้แก่ กำหนดบทบาทหน่วยงาน ประสานนโยบายและจัดทำ MOU ร่วมกับ 90 หมู่บ้าน ใช้ระบบ “ชวน-ช่วย-เลิก” ด้วยแบบคัดกรอง AUDIT บำบัดครบวงจรด้วยการให้คำปรึกษาเชิงแรงจูงใจและทีม Home ward และเสริมพลังชุมชนร่วมกับการพัฒนาอาชีพ

ผลการดำเนินงาน เกิดการบูรณาการกลไก พขอ. ผ่านโครงการปรองดองสมานฉันท์ หมู่บ้านศีลธรรม และมาตรการชุมชน เกิดธรรมนูญตำบลครบ 7 ตำบล ขับเคลื่อนงานศพ งานบุญ งานข้าวโพดหวาน งานเกษียณ และงานบวงสรวงศาลหลักเมืองปลอดเหล้า รวมถึงโครงการ “เหล้าฟรีไม่มีในงานเลี้ยง” มีร้านค้างดจำหน่ายสุราตลอดชีวิต 3 ร้าน และขยายการดำเนินงานครอบคลุมทุกตำบลและทุกโรงเรียน ประชาชนได้รับการคัดกรองด้วย AUDIT จำนวน 26,173 คน คิดเป็นร้อยละ 91.57 มีผู้เข้ารับการบำบัด 830 ราย ผู้เข้าบำบัดหยุดดื่มได้ใน 3 เดือน ร้อยละ 90.36 และหยุดดื่มได้ใน 1 ปี ร้อยละ 80.16 เกิดคนต้นแบบเลิกเหล้า 163 คน และมีระบบติดตามดูแลต่อเนื่องครอบคลุมมากกว่าร้อยละ 90 นอกจากนี้ การจัดงานบุญและงานศพปลอดเหล้าช่วยลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ทำให้ครัวเรือนและชุมชนมี “เงินคงเหลือ” จากการจัดงานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันผู้ที่เลิกดื่มได้สามารถกลับมาประกอบอาชีพ มีรายได้ และใช้เงินเพื่อดูแลครอบครัวได้มากขึ้น สะท้อนว่าการงดเหล้าไม่เพียงลดผลกระทบด้านสุขภาพและสังคม แต่ยังสร้างผลลัพธ์เชิงเศรษฐกิจระดับครัวเรือนและชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม

สรุป กลไก พขอ. เป็นแกนกลางสำคัญในการเชื่อมโยงนโยบายอำเภอ มาตรการชุมชน และระบบบริการสุขภาพ ทำให้การลดอันตรายจากสุราเกิดทั้งระดับสภาพแวดล้อม การคัดกรอง การบำบัด และการติดตามฟื้นฟูอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรสนับสนุนกลไก พขอ. ให้เป็นระบบถาวรในการจัดการปัญหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับอำเภอ ส่งเสริมการใช้ข้อมูลคืนกลับสู่ชุมชน และสร้างมาตรการระดับองค์กรที่ให้นำนเป็นแบบอย่างในการลด ละ เลิก เพื่อขยายผลสู่พื้นที่อื่นอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ พขอ., ผู้ติดสุรา, งานบุญปลอดเหล้า, AUDIT, การบำบัดสุรา, การจัดการสภาพแวดล้อม

ประชุมวิชาการสารระดับภูมิภาค ภาคอีสาน

สมุดแห่งชาติ: พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสุขภาพ

ชื่อเรื่อง มุมมองประชาชนและนักท่องเที่ยวต่อ “การจัดการพื้นที่เล่นน้ำปลอดภัย สงกรานต์ปลอดภัย” ใน 11 จังหวัดภาคอีสานตอนบน

ชื่อเจ้าของผลงาน นางสาวประนันทกิจ เกณสาคุ

สถานที่ทำงาน เครือข่ายองค์กรงดเหล้า ภาคอีสานตอนบน

บทนำ เทศกาลสงกรานต์เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สะท้อนคุณค่าด้านศาสนา ครอบครัวยุค และความสัมพันธ์ของชุมชนไทย อย่างไรก็ตาม ภายใต้บริบทสังคมสมัยใหม่ สงกรานต์บางพื้นที่ถูกเปลี่ยนเป็นเทศกาลเชิงพาณิชย์และความบันเทิง ซึ่งมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่สาธารณะ และก่อให้เกิดผลกระทบ เช่น อุบัติเหตุจราจร การทะเลาะวิวาท และความรุนแรง เครือข่ายองค์กรงดเหล้าภาคอีสานตอนบนจึงริเริ่มการจัดการพื้นที่เล่นน้ำปลอดภัย “สงกรานต์ปลอดภัย” ใน 11 จังหวัด เพื่อสร้างพื้นที่เทศกาลที่ปลอดภัย เหมาะสมกับประชาชนทุกช่วงวัย และฟื้นคืนคุณค่าทางวัฒนธรรมของประเพณีสงกรานต์

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนและนักท่องเที่ยวต่อการจัดงานสงกรานต์ปลอดภัย และประเมินผลลัพธ์ด้านความปลอดภัย ค่านิยมทางสังคม และแนวโน้มการสนับสนุนการจัดงานประเพณีในรูปแบบปลอดภัยดื่มแอลกอฮอล์

วิธีการดำเนินงาน ใช้แบบสอบถามถึงโครงสร้างสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมงานสงกรานต์ ปี 2568 ในพื้นที่สำคัญของ 11 จังหวัดภาคอีสานตอนบน ได้แก่ ขอนแก่น มหาสารคาม สกลนคร ร้อยเอ็ด หนองบัวลำภู อุดรธานี กาฬสินธุ์ เลย นครพนม บึงกาฬ และหนองคาย กลุ่มตัวอย่างรวม 3,537 คน ใช้การสุ่มแบบสะดวก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และการเปรียบเทียบเชิงพื้นที่

ผลการดำเนินงาน พบว่า ประชาชนและนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับสงกรานต์ในฐานะประเพณีทางศาสนา วัฒนธรรม และครอบครัว มากกว่าการเฉลิมฉลองด้วยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเป้าหมายสำคัญของการเข้าร่วมงานคือการทำบุญ รดน้ำขอพรผู้ใหญ่ และเล่นน้ำตามประเพณี ขณะเดียวกันยังมีความกังวลต่ออุบัติเหตุ ร้อยละ 72.3 การทะเลาะวิวาท ร้อยละ 67.7 และคนเมา ร้อยละ 61.1 ในพื้นที่จัดงาน พบการดื่มในพื้นที่ร้อยละ 42.2 การจำหน่ายร้อยละ 38.8 และการส่งเสริมการขายร้อยละ 26.9 อย่างไรก็ตาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สนับสนุนการจัดงานปลอดภัย โดยเห็นว่าช่วยลดอุบัติเหตุ ลดการทะเลาะวิวาท สร้างความปลอดภัย และส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยว นอกจากนี้ ร้อยละ 85.6 ตั้งใจกลับมาร่วมงานอีก ร้อยละ 82.1 ตั้งใจชักชวนผู้อื่น และร้อยละ 79.3 สนับสนุนให้ขยายแนวคิดสงกรานต์ปลอดภัยสู่ทุกภูมิภาค

สรุป การจัดงานสงกรานต์ปลอดภัยในภาคอีสานตอนบนมิใช่เพียงมาตรการควบคุมการดื่มในช่วงเทศกาล แต่เป็นกระบวนการจัดการพื้นที่สาธารณะเพื่อฟื้นคืนคุณค่าทางวัฒนธรรม ลดปัจจัยเสี่ยง และสร้างบรรทัดฐานใหม่ของการเฉลิมฉลองที่ปลอดภัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรผลักดัน “การจัดการพื้นที่เล่นน้ำปลอดภัย สงกรานต์ปลอดภัย” เป็นนโยบายระดับประเทศ เสริมบทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการพื้นที่เทศกาล เพิ่มความเข้มข้นในการบังคับใช้กฎหมายควบคุมการขายและโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสนับสนุนการศึกษาผลลัพธ์ระยะกลาง-ระยะยาว เพื่อเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวคุณภาพและเศรษฐกิจสุขภาพของชุมชน

คำสำคัญ สงกรานต์ปลอดภัย, พื้นที่เล่นน้ำปลอดภัย, การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, นักท่องเที่ยว, ภาคอีสานตอนบน

ประชุมวิชาการสุราระดับภูมิภาค ภาคอีสาน

สมดุลงานอนาคต: พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ต่อการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสุขภาพ

จัดทำโดย

ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

083-5775533

<http://cas.or.th/>

[facebook.com/cas.org.th/](https://www.facebook.com/cas.org.th/)

